बाब-63

लहना मिलाप अते करतारपुर दे कौतक (भाग -6)

1532 ई तों 1535/36 दियां साखियां

कच्चे धागे दा बद्धा, खिच्च्या चला आया भायी लहना

सताईआं सालां दा लहना पिंड खडूर विच हट्टी करदा है। पड़्या लिख्या होन करके इलाके विच माता दे जगराते वाले जथे दा मुक्खी वी है। लहने ने आपने पिता फेरू कोलों बाबे नानक बारे वी सुण्या होया है। इक दिन खडूर दा भायी जोध गुरू साहब दी बाण्वी पड़्ह रेहा हुन्दा है तां भायी लहना उतसुकता वस हो इस बानी बारे जानन दी कोशिश करदा है। बानी दे रहस्समयी बोल लहने विच जग्यासा होर भड़का दिन्दे ने। भायी जोध लहने नूं गुरू नानक बारे उह गल्लां वी दस्सदा है जेहड़ियां पिता फेरू ने नही सन दस्सियां।

देवी भगत भायी लहना भवनीं (वैशनो देवी) जांदा होया। (बी:40 तसवीर)

गल्ल चेत नवरात्यां (मारच 1532) दी है। जंमू-कटड़े वाली भवनां वाली मां वैशनो देवी दा मेला है। लहना वी मेले लई आपना संग लै के खडूर तों रवाना हो जांदा है। कुझ लोक घोड़्यां ते ने ते बहुते पैदल। पहली रात चविंढा देवी मन्दर दी सरां विच कट्टदे ने। अगला निशाना रावी दा कलानौर दे परगने दा पक्खोक्यां दा मशहूर पत्तन है।

लहने दा संग रवों रवी पत्तन दी लागली सरां विच पहुंच जांदा है।

संग रात दे खान पीन दा इंतजाम करदा है। घोड़्यां वाले घाह पट्ठे दा इंतजाम करदे हन।

लहना सरां दे बन्द्यां कोलों पुच्छ गिच्छ करदा है कि इथे किते सुणिऐ गुरू नानक दा डेरा है। बन्दे दस्सदे ने कि जी उह तां ऐन तुहाडे राह ते ही आ रावी दे उरले कंढे। (ओदों रावी पक्खोक्यां दे उत्तर विच वगदा सी।)

थक्क्या टुट्टा लहना आपने संगियां नूं कहन्दा कि भाईयो मैं तां अराम करन लग्गां। मैं सवक्खते उठ बाबे नानक दा डेरा वेखना है तुसी मैनूं राह विचों लै ल्यो।

अगले मन्हेरे (पहु फुट्टन तों पहलां) लहना उठदा है। वाहो दाही घोड़े ते काठी सुट्टदा ते रवाना हो जांदा है। गाडी राह है। लहना दस्सियां निशानियां मुताबिक रवां रवीं चलदा जा रेहा हुन्दा है।

सबब्बी इक बजुर्रग नजर आउदा है। राह दा उंज तां लहने नूं अन्दाज़ा हो ही ग्या सी पर फिर वी सोच्या कि इस बजुरग कोलो पुच्छ लैंने आ।

लहना उस बजुरग दे कोल पहुंच बोल उठ्या, "बाबा जी इथे किते गुरू नानक दा डेरा दस्सीदै?"

बजुरग लहने नूं कहन्दा कि पुरखा! आ मेरे मगर मगर चलदा आ मैं वी ओथे ई जाना ए बेशक्क घोड़े दी वाग मैनूं ही फड़्हा दे।

वाग फड़्ह उह बजुर्रग घोड़े दे अग्गे अग्गे चलदा है। डेरे विच चल्ह रही आसा दी वार दी अवाज लहने नूं झंजोड़ी जा रही हुन्दी ए

डेरे पहुंच बजुरग बोल्या, "पुरखा! ओस किल्ले नाल घोड़े नूं बन्न, धरमसाल अन्दर आ जा।

बजुर्रग जिवें धरमसाल अन्दर पैर रक्खदा है सारी संगत सुचेत हो जांदी है,"बाबा आ ग्या!" गुरू साहब उच्चे थड़े ते आपने आसन ते बिराज जांदे ने।

लहना जिवें दीवान विच वड़्हदा है तां उंनूं झट्टका लग्गदा है जदों उह वेखदा कि राह दसेरा ओही बजुर्रग इथे सभा-पती है भाव खुद्द गुरू नानक ही है।

शरमसार होया लहना गुरू साहब दे चरन छूहदा है। "गुरू जी मैनूं माफ कर दो। मैं तुहानूं पछाण्या नही सी। मैं गुनाहगार हां तुहानूं लग्गाम फड़ायी मैं खुद्द घोड़े ते चड़्या आया।" गुरू साहब ने दिलासा दित्ता, "पुत्तरा कुझ गलत नही होया। सभ ठीक है।"

गुरू साहब दीवान तों बाहर आ जांदे ने मगरे मगर लहणा।

गुरू साहब अग्गो पुच्छदे ने पुरखा तेरा नां की है?

"जी मेरा नां लहणा।" लहना बोल्या।

गुरू साहब लहने नूं घुट्ट के गल नाल ला बोलदे ने

"पुरखा बुरा नां मना। शरमशार नां हो क्युकि लैणदार हमेशा घोड़ चड़ी ही आउदे ने। तूं इथों लैना है। तूं मैनूं फेरू बारे दस्स?"

बिनां सोचे लहना बोल उठ्या जी उहनां नूं तां चड़्हायी कीत्यां 7 साल हो गए ने।

गुरू साहब ने होरनां सिक्खां बारे वी पुच्छ्या, "भायी जेठा, भायी तखत मल, मायी भिराई?"

लहना रवां रवी सभ दा हाल चाल दस्स रेहा सी। कुझ चिर जिवे गुरू साहब किसे होर गुरसिक्ख नाल गल करन लग्ग पए लहना दियां अक्खां खुल्लियां ते अहसास होया कि गुरू जी ळ किवे पता कि मैं फेरू त्रेहन दा मुंडा हां? लहने दा सिर चक्राय जांदा है।

लहने नूं भायी जेठे दी गल याद आ जांदी है कि गुरू साहब जानी जान ने।

भायी लहना ते होर माता दे भगत गुरू साहब दे चरनां ते।(बी:40 तसवीर।। इथे भायी मरदाने नूं वी दिखायआ गया है जो इतहासिक तौर ते गलत है।)

गुरू साहब मुड़ दीवान विच जा बिराजदे ने।

दुद्ध छक्कन तों बाद लहना दीवान विच जिवे जांदा है गुरू साहब इशारा करके आपने कोल बहन लई कहन्दे ने।

रबाबी नूं हुकम हुन्दा है कि मलार दी धुन्न वजा।

गुरू साहब उच्ची सुर च शबद ला दिन्दे ने:

मलार महला 1 ॥ जिनि धन पिर का सादु न जान्या सा बिलख बदन कुमलानी ॥ भई निरासी करम की फासी बिनु गुर भरमि भुलानी ॥1॥ बरसु घना मेरा पिरु घरि आया ॥ बलि जावां गुर अपने प्रीतम जिनि हरि प्रभु आनि मिलायआ ॥1॥ रहाउ ॥ नउतन प्रीति सदा ठाकुर स्यु अनदिनु भगति सुहावी ॥ मुकति भए गुरि दरसु दिखायआ जुगि जुगि भगति सुभावी ॥2॥ हम थारे त्रिभवन जगु तुमरा तू मेरा हउ तेरा ॥ सतिगुरि मिलिऐ निरंजनु पायआ बहुरि न भवजलि फेरा ॥3॥ अपुने पिर हरि देखि विगासी तउ धन साचु सीगारो ॥ अकुल निरंजन स्यु सचि साची गुरमति नामु अधारो ॥4॥ मुकति भई बंधन गुरि खोल्हे सबदि सुरति पति पायी ॥ नानक राम नामु रिद अंतरि गुरमुखि मेलि मिलायी ॥5॥4॥

लहने ते वक्खरा ही सरूर चड़्ह जांदा है। जीवन मनोरथ पूरा हो जांदा है। पता नही की हो ग्या, रूहानियत बारे जो थां थां ते सवाल कर द्या करदा सी ओह लहना हुन चुप्प सी, सारे सवाल मुक्क गए ने।

सवेर दे दीवान दा भोग पैंदा है। दुद्ध ते लस्सी दा लंगर चल रेहा हुन्दा है।

लहने दा संग वी आ पहुंचदा है। लंगर पानी छकन तों बाद पुच्छ गिच्छ हुन्दी है कि उनां दा संगी लहना इथे आया? लहने नूं बुलायआ जांदा है। संगियां कोल पहुंच लहना कहन्दा कि भरावो मेरी तां यातरा सम्पूरन पूरा हो गई जे। जिस कारन मैं देवी दरशन नूं जाना सी उह मैनूं इथे ही हो गए ने। क्युकि लहने नूं ग्यान हो चुक्का सी इह देवी देवते सभ अकालपुरख निरंकार दे कीते होए ने।

बहुते संगी वी इथे ही रह जांदे ने पर कुझ इक आपना सफर जारी रखदे ने।

लहना गुरू नानक दा ही हो के रह गया।

—◈—

ਪੈਰ ਸਫਾ

◈भाग-6 किवे? 1. पहली उदासी तों परतन मौके (साल 43वां), 2.दूसरी उदासी तों वापसी ते (साल 49 वां), 3.करतारपुर भाव मुकाम दी सथापती (साल 52वां), 4.कौतक दे कौतक (साल 53वां), 5.कौतक दे कौतक (साल 56वां) अते 6. कौतक दे कौतक (साल 63वां)।

खडूर तों 5 कि. मी. चड़्हदे पासे पिंड संघर विखे भायी लहने दे सहुरे सन। अज्ज इह पिंड बेचराग हो चुक्का है। लग्गदा है सिरफ खतरियां दे ही घर सन। हुन सिरफ इक शिवाला ही ओथे बच्या है। इलाके दे सूझवान लोकां ने लागले पिंड विच गुरदुआरा माता खीवी नूं समरपत कीता होया है।

व कुझ लिखारिया ने जपुजी लिख्या कई लिखारियां आसा दी वार लिखी है।

◈ बी:40- 92 ने 1536 ई विच भायी लहने दा पहला मेल गुरू साहब नाल दस्स्या है। ग्यानी-304 भायी लहने दा मेल 1526 ई विच लिखदा है। पर सिक्खी दी प्रम्परा अनुसार मेल 1532 विच हुन्दा है। देखो महान कोश।

◈ बहुते लिखारियां ने भायी लहने दा जवाला जी (कांगड़ा) जाना लिख्या है। पर भूगोल दे अनुसार इह गल ढुक्कदी नही। पक्खोके खडूर तों वैशनो देवी दे राह विच पैंदा है। वेखो नाल दित्ता नकशा। हां, जंमू दे इलाके विच इक झिड़ी नां दा मन्दर वी पंजाबी हिन्दूआं विच काफी मकबूल रेहा है। ब ने लिख्या है कि भायी लहना मत्ते की सराय (सराय नागा) तों चल के जवाला जी जा रेहा सी। इह कथन वी गलत लग्गदा है क्युकि अग्गे खुद्द ही खडूर परतन दा जिकर कर दिन्दा है। कहन तों मतलब 1531-2 ई तों पहलां ही भायी फेरू दा प्रवार खडूर हिजरत कर चुक्का सी।

सोढी:2-66 ने वी भायी लहने दा भवन जाना ही लिख्या है। भवन सिरफ वैशनो देवी दे ही मन्ने जांदे हन।

◈ इस पत्तन लागे इक दो ज्यादा मुसाफिर सरावां सन। डेरा बाबा नानक तों 11 कि. मी. पूरब विच अज्ज वी 'निक्को सरां' नां दा पिंड मौजूद है। इह वी हो सकदा है लहने दा संग निक्को सरां ही रात रुक्या होवे।

भायी फेरू सराय नागा रहन्दा सी जिसदा नां ओहनी दिनी मत्ते दी सराय सी। इस शहर तों कनिशक कलीन मिलदियां इट्टां तों पता लग्गदा है कि पुराने सम्यां च इह मशहूर शहर सी अते बुध धरम दा कोयी केंदर। मत्ते दी सरां सुलतान पुर तों कोयी 90-95 किलोमीटर है।

चोणीए तूं की समझे इह चिक्कड़ है कि केसर?

1535/36ई. दे दिनां दी गल है

हफते कु बाद देवी दा संग पहाड़ां तों परतदा है। संगी जोर दिन्दे ने कि 'लहने घर नूं चल'। संगियां नूं की पता कि लहना तां हुन 'भायी लहणा' बण चुक्का है । डेरे दियां कई जिंमेवारियां भायी साहब दे मोढ्यां ते ने। भायी साहब नूं कंम याद आ जांदे ने जेहड़े उस ने अगले दिनां विच करने ने। भायी साहब संगियां नूं कह दिन्दे ने कि मेरे घर सुनेहा दे देणां कि मैनूं आउन विच कुझ दिन होर लग्ग सकदे ने। संग वापसी ते अग्गे रवाना हो जांदा है।

तिन्न साल बाद य सनमुख सिधारन जां भायी पदारथ जां भायी बुढे वरगा कोयी होर सिक्ख जदों डेरे विच हाजर हो जांदा है तां भायी साहब गुरू साहब कोलों खडूर जान दी छुट्टी मंगदे हन। गुरू साहब भायी साहब नूं छेती परत आउन दे भरोसे उपरंत इजाजत दे दिन्दे ने।

भायी साहब खडूर परतदे ने। मुकामी गुरसिक्खां नूं चाय चड़ूह जांदा है कि ओनां दे नगर दे भायी लहने नूं गुरू नानक दा थापड़ा हासल हो चुक्का है। वेहले वेले (अकसर तिरकाला वेले) खडूर दे सारे नानक नाम लेवा इकत्तर हुन्दे रहन्दे ने। इकट्ठ हौली हौली वधदा ही जांदा है। भायी साहब संगतां नूं गुरमत सिधांत समझाउदे रहन्दे ने।

भादरों अस्सू (जुलाई/अगसत) दे दिनां विच जा के फिर भायी साहब करतारपुर परतदे ने। बड़े चाय नाल बीबी खीवी ने नवां चिट्टा जोड़ा पवा के भेज्या सी। जिवे भायी साहब करतारपुर दी हद्द विच गए तां पता लग्गा कि गुरू साहब धाईआं विचों नदीन कड्ढ रहे ने। लहना वी नाल शुरू हो जांदा है।

शामी फिर नदीन (पट्ठयां) दी पंड चुक्क के जिवे भायी लहना डेरे पहुंचदा है तां माता सुलक्खनी दी निगाह पै जांदी है।भायी साहब दे चिट्टे कपड़्यां ते भरी विचों चिकड़ूड़ चोय रेहा हुन्दा है। माता जी गुरू साहब नूं गुस्से हुन्दे ने कि तुसी वेख्या तां करो अगला नवे कपड़े पा के आ ही रेहा है कि तुसी उनूं रसते विच ही पंड चुक्का दित्ती है। चिट्टे कपड़े तों इह दाग नही निकलणा।

गुरू साहब ने माता नूं केहा कि चोणीए तैनूं की पता कि इह चिक्कड़ है कि केसर? माता चुप्प हो गई। हौली जेही गुरू साहब ने केहा चोणीए इह भरी नही इह तां लहने सिर छल्ल है ते दूसरा इह चिक्कड़ नही केसर पै रेहा है।

गुरू साहब ने शबद बोल्या:-

प्रभाती महला 1 ॥ इकि धुरि बखसि लए गुरि पूरै सची बनत बणायी ॥ हरि रंग राते सदा रंगु साचा दुख बिसरे पति पायी ॥1॥ झूठी दुरमति की चतुरायी ॥ बिनसत बार न लागै कायी ॥1॥ रहाउ ॥ मनमुख कउ दुखु दरदु व्यापसि मनमुखि दुखु न जायी ॥ सुख दुख दाता गुरमुखि जाता मेलि लए सरणायी ॥2॥ मनमुख ते अभ भगति न होवसि हउमै पचह दिवाने ॥ इहु मनूआ खिनु ऊभि पयाली जब लगि सबद न जाने ॥3॥ भूख प्यासा जगु भया तिपति नही बिनु सतिगुर पाए ॥ सहजै सहजु मिलै सुखु पाईऐ दरगह पैधा जाए ॥4॥ दरगह दाना बीना इकु आपे निरमल गुर की बानी ॥ आपे सुरता सचु वीचारसि आपे बूझै पदु निरबानी ॥5॥ जलु तरंग अगनी पवनै फुनि त्रै मिलि जगतु उपायआ ॥ ऐसा बलु छलु तिन कउ दिया हुकमी ठाकि रहायआ ॥6॥ ऐसे जन विरले जग अन्दरि परखि खजानै पायआ ॥ जाति वरन ते भए अतीता ममता लोभु चुकायआ ॥7॥ नामि रते तीरथ से निरमल दुखु हउमै मैलु चुकायआ ॥ नानकु तिन के चरन पखाले जिना गुरमुखि साचा भायआ ॥8॥

भायी साहब भरी टोके अग्गे सुट्ट आ गुरू साहब दे चरनां ते ढह पए, "गुरू जी हऊमे तों बचा लई। तेरे चरन परसदा ही रहां।"

गुरू साहब ने भायी लहने नूं फिर गल लायआ, "नही पुरखा! ग्यानी नूं हउमै रोग नही पोहदा।"

—◈—

बाबे नूं घर आया वेख, मूला गहीरे विच लुक ग्या ◆

स्यालकोट दे मूल राज नां दे बाणीए दी रूहानियत विच वड्डी दिलचसपी सी, (वेखो हमझा गौस वाली साखी)। मूले दी गुरू साहब नाल नेड़ता होर वी वध गई सी।

फिर मूला आपना घर बार त्याग, आपनी हट्टी दी प्रवाह कीते बिनां गुरू साहब नाल आ रल्या। जिद्द कीती कि मैनंी वी उदासी वेले आपने नाल रक्खो। इह जंमू, भदरवाह, चम्बा उदासी दा मौका सी। मूले ने लिबास वी फकीरां वाला पा ल्या सी।

गुरू साहब स्यालकोट तों उपर दे नेड़े तेड़े घुंमदे घुंमांदे जदों 20- 25 दिनां बाद जंमू तों उतले इलाके वेख रहे सन तां ओदो तक्क मूले दा मन्न उदासी तों अक्क ग्या सी। हार के इक दिन गुरू साहब अग्गे रो प्या कि बाबा जी मैं नही इह कठिन उदासी जारी रक्ख सकदा। भायी मरदाने ने मूले दा इस गल ते मखौल वी उडायआ कि इहनूं वहुटी दी याद आ रही है। पर गुरू साहब ने मूले नूं थापी दित्ती ते लहौर वल जा रहे काफले नाल मूले नूं वापस भेज दित्ता।

चौथी उदासी तों वापस परत जदों गुरू साहब नूं करतारपुर रहन्द्या कोयी साल छे महीने हो गए सन तां साहब दा मन स्यालकोट दे इलाके दा दौरा करन दा होया। ऐतकां मरदाना नाल नही सी। भायी लहना पिच्छे

मूलो रानी बोली, "बाबा जी उह तां घर हैनीगे। तुसी फिर किसे वेले आ जायओ"। (बी:40 तसवीर। इथे फिर भायी मरदाने नूं गलती नाल दिखायआ गया है।

करतार पुर साहब दा इंतजाम वेख रेहा सी। गुरू साहब नाल इक दो होर सिक्ख सन।

गुरू साहब ने फिर साधू फकीरां वाला लिबास पायआ सी। पहरावा वी अजेहा कि कोयी पछान नां सके कि इह हिन्दू सन्यासी कि मुसलमान फकीर। इक पैर विच लकड़ दी खड़ां ते दूसरे पैर विच चंम दी जुत्ती (खोसा जां काउंस) तेड़ नीले रंग दा पजामा ते उत्ते भगवे रंग दी चादर। सिर दे वालां ते उच्चा टोप पा ल्या ते नाले मत्थे तिलक वी ला ल्या। लग्गा लोकायी नूं नाम दान इशनान दा सिधांत द्रिड़ावन।

इक दिन तरकालां जेहे दा वेला सी कि गुरू साहब साथियां नूं कहन लग्गे चलो अज्ज आपने बेली मूले दे घर ही रात गुजारदे हां।

मूले दे घर पहुंच जिवे दरवाजा खड़कायआ तां अन्दरो मूले दी जोरू ने झीत थांनी बाहर झाक्यां तां मुड़दे पैरी अन्दर आ के मूले नूं कहन लग्गी, "उह तेरा नानक फिर आ गया ई ऐतकां तां ज्यादा ही फटे हाल लग्ग रेहा है। कोयी वग्गार पाउगा, तूं किते लुक जा।"

मूला झट्ट पाथियां वाले गहीरे विच जा वड़्या।

मूला-रानी ने फिर आ दरवाजा खोल्या ते गुरू साहब नूं कहन लग्गी "जी उह (मूला) तां ऐस वेले घर नही। मूले-रानी ने नां ही कोयी 'आयो, बैठो, रोटी पाणी' पुच्छ्या।

गुरू साहब सहज सुभाआ बोल उठे - "नालि किराड़ा दोसती कूड़े कूड़ी पाय ॥ मरनु न जापै मूल्या आवै कितै थाय ॥21॥

गुरू साहब वापस पीर दे कोल आ गए।

इक अद्धे पहर बाद सिक्ख की वेखदे हन कि मूले नूं मंजे ते पायआ होया, मूले दे साक सबंधी आ गुरू साहब कोल अरज गुजारी, "बाबा जी आपने सेवक नूं बचा लओ!"

शरमिन्दा होया मूले दा टब्बर मूंह लुका के रो रेहा सी। साक सबंधियां अते मुहल्ले दे मोहतबर सज्जणां गुरू साहब दा वासता पायआ कि मूले ते तरस करदे होए इहदी जान बचा लई जाए। ओनां इकबाल कीता कि गुरू जी जदों तुसी मूले दे घर गए तां इहदी घरवाली ने तुहाडे अग्गे झूठ बोल्या सी कि मूला घर नही है। दर असल मूला घरे ही सी ते तुहाडे आउन ते गहीरे विच लुक गया सी ते पाथियां विचों निकल के इक फनियार सप्प ने इस नूं डस्स ल्या है। गुरू साहब तक पहुंचन तक ज़हर पूरा असर कर चुक्का सी। मूले विचों साह प्रान जा चुक्के सन।

गुरू साहब ने सिर फेर दित्ता ते प्रवार नूं भाने विच रहन दा उपदेश दित्ता। गुरू साहब ने फिर वी मूले दे सिर ते हत्थ फेर्या ते असीस दित्ती कि "निरंकार तेरी 84 कट्ट के आपने चरनां विच निवास बख़शेगा। तेरे सभ गुनाह माफ करेगा।" प्रवार नूं वी हौसला दित्ता कि कोयी पछचाताप नही करनां जो होया अकाल पुरख दे हुकम विच होया है।

---◈---

बाबा जी मुकती दा राह केहड़ा है - साधूआं पुच्छ्या

करतारपुर

इक दिन सन्यासी साधूआं दी डार फिर करतारपुर आ उतरी। गुरू साहब ने सेवादारां नूं पहलां ही हुकम कीता होया सी कि आए साधूआं नूं इछा अनुसार इसनान कराउन तों बाद लंगर पानी छकायआ जाए ते इनां दे अराम करन दा प्रबंध कीता जावे।

दर असल सेवादारां ने वेख्या सी कि हर वारी साधूआं नूं वेख गुरू साहब दा हिरदा बड़ा खुश्श हुन्दा सी। फिर सेवादारां पुच्छ ल्या कि बाबा जी तुसी ऊच नीच गरीब अमीर सभ नूं इक नजर नाल वेखदे हो पर साधूआं नूं वेख तुहानूं क्यो चाय चड़्ह जांदा है।

ॣय ब अनुसार इह वाक्या 1539 ई दा ही है।, य सोढी:2-67
◆ गहीरा जां गहारा गोहे दियां पाथियां दा मूसल जां कुप्प

ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਨੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਾਯਆ ਕਿ ਵੇਖੋ ਸਾਧੂ ਲੋਕ ਚਾਹੇ ਠੀਕ ਮਾਰਗ ਤੇ ਹਨ ਜਾਂ ਗਲਤ ਤੇ ਇਨਾਂ ਨੇ ਆਪਨਾ ਜੀਵਨ ਨਿਰੰਕਾਰ ਦੀ ਖੋਜ ਤੇ ਲਾਯਆ ਹੈ। ਘਰ ਘਾਟ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਾਤੇ ਸਭ ਤਯਾਗੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਹਮਦਰਦੀ ਜ਼ਯਾਦਾ ਹੈ । ਵੇਖੋ ਨਾਂ ਇਥੇ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਵਿਖੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਿਨ੍ਨੀ ਭੀੜ ਲਗ੍ਗੀ ਰਹਨ੍ਦੀ ਹੈ। ਕੋਯੀ ਇਥੇ ਮੁੰਡੇ ਲਭ੍ਦਾ ਹੈ, ਕੋਯੀ ਰਿਜਕ ਲਭ੍ਦਾ ਹੈ, ਕੋਯੀ ਦੁਦ੍ਧ ਤੇ ਪੁਤ੍ਤ ਦੋਵੇ ਮੰਗਦਾ ਹੈ, ਕੋਯੀ ਰੋਗ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਚਾਹੁਨ੍ਦਾ ਹੈ, ਕੋਯੀ ਕਹਨ੍ਦਾ ਮੈਂ ਗਰੀਬੀ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਤੰਗ ਹਾਂ। ਪਰ ਇਕ ਸਾਧੂ ਲੋਕ ਨੇ ਜੇਹੜੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਚ੍ਚ ਦੀ ਖੋਜ ਵਿਚ ਨੇ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਨੇ ਹਮਦਰਦੀ ਜਿਤਾਯੀ ਕਿ ਵਿਚਾਰੇ ਸਾਧੂ ਕਈ ਅਜੇਹੇ ਸਮ੍ਪਰਦਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਨੇ ਜਿਥੇ ਨਿਰੰਕਾਰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਬਾਰੇ ਬੜੇ ਭੁਲੇਖੇ ਨੇ। ਅਨੇਕਾਂ ਮੜ੍ਹਿਯਾਂ, ਮਸਾਣਾਂ, ਯੋਨੀ, ਪਤ੍ਥਰ ਆਦਿ ਨੂੰ ਪੂਜੀ ਜਾ ਰਹੇ ਨੇ। ਕਈ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਕਸ਼ਟ ਦੇਨ ਨਾਲ ਮੁਕਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਅਰਾਮ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਸਾਧੂਆਂ ਨੇ ਦੀਵਾਨ ਵਿਚ ਹਾਜਰੀ ਭਰੀ। ਓਥੇ ਜਗ੍ਯਾਸੂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਨੂੰ ਤਰਾਂ ਤਰਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਕਰਦੇ ਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੀਂਹ ਵਰਾਉਂਦੇ। ਆਏ ਸਾਧੂਆਂ ਨੇ ਵੀ ਫਿਰ 'ਜੀਵਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਡ੍ਡਾ ਸਵਾਲ' ਕਰ ਦਿਤ੍ਤਾ। ਇਕ ਸਾਧੂ ਉਠ੍ਯਾ ਤੇ ਅਰਜ ਕੀਤੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਜੀ ਅਸੀ ਸੁਣਿਏ ਕਿ ਤੁਸੀ ਵਕ੍ਖਰਾ ਹੀ ਰਾਹ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹੋ। ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਦਸ੍ਸੋ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਸਾਧਨ ਕੀ ਹੈ?

ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਨੇ ਬੜ੍ਹੀ ਹੀ ਹਲੀਮੀ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦਿਤ੍ਤਾ ਕਿ ਗੁਰਮਤ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਰਾਹ ਕੋਯੀ ਗੁੰਜਲਦਾਰ ਝੰਮੇਲਾ ਨਹੀ ਹੈ। ਅਸੀ ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਾਦ ਮੁਕਤੀ ਦੀ ਗਲ ਨਹੀ ਕਰਦੇ । ਬਸ ਅਸੀ ਇਹ ਦਸ੍ਸਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੀਂਦੇ ਜੀ ਮੁਕਤ ਕਿਵੇ ਹੋਨਾ ਹੈ: ਦੁਕ੍ਖਾਂ ਤਕਲੀਫਾਂ ਤੋਂ ਸੁਰਖਰੂ ਹੋਣਾ। ਰਾਹ ਵੀ ਬੜ੍ਹਾ ਹੀ ਸਿਦ੍ਧਾ ਪਦ੍ਧਰਾ ਹੈ ਕਿ ਬਸ ਆਪਨੀ ਹਉਮੇ ਛਡ੍ਡ ਦ੍ਯੋ ਭਾਵ ਕਾਮ, ਕ੍ਰੋਧ, ਲੋਭ, ਮੋਹ, ਅਹੰਕਾਰ ਤੋਂ ਅਜਾਦੀ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਵੋ।

ਸਾਧੂ ਅਗ੍ਗੋ ਹਸ੍ਸ ਪ੍ਯਾ, "ਯਹ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੀ ਨਹੀ, ਅਸੰਭਵ ਹੈ।"

ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਨੇ ਕੇਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਛੁਟ੍ਟਕਾਰਾ ਗ੍ਯਾਨ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਜਰੂਰੀ ਨਹੀ ਕਿ ਹਉਮੇ ਕਿਸੇ ਭੇਖ ਵਿਚ ਆ ਘਟੇ। ਗੁਰੂ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਇਸ ਵਿਚ ਸਹਾਯੀ ਹੁਨ੍ਦਾ ਹੈ। ਬਸ ਨਾਮ ਜਪੇ ਭਾਵ ਮਾਲਕ ਦੇ ਗੁਨ ਗਾਏ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਬਨ੍ਦੇ ਦੀ ਹਉਮੈ ਨਹੀ ਮੁਕਦੀ ਉਹ ਮੁਕਤੀ ਮਾਰਗ ਨਹੀ ਪਾ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੌਤ ਦੇ ਭੈਯ ਤੋਂ ਅਜਾਦ ਹੋਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸਚ੍ਚਾਯੀ ਸਮਝਨੀ ਪਵੇਗੀ।

ਸਾਧੂ ਧਨ੍ਨ ਧਨ੍ਨ ਬੋਲ ਉਠੇ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਗਉੜ੍ਹੀ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰ੍ਯਾ ਤੇ ਸੰਗਤ ਨਾਲ ਰਲ ਗਾਯਆ:-

ਗਉੜ੍ਹੀ ਮਹਲਾ 1 ॥ ਹਉਮੈ ਕਰਤ ਭੇਖੀ ਨਹੀ ਜਾਨ੍ਯਾ ॥ ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਗਤਿ ਵਿਰਲੇ ਮਨੁ ਮਾਨ੍ਯਾ ॥1॥ ਹਉ ਹਉ ਕਰਤ ਨਹੀ ਸਚੁ ਪਾਈਏ ॥ ਹਉਮੈ ਜਾਯ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਈਏ ॥1॥ ਰਹਾਉ ॥ ਹਉਮੈ ਕਰਿ ਰਾਜੇ ਬਹੁ ਧਾਵਹ ॥ ਹਉਮੈ ਖਪਹ ਜਨਮਿ ਮਰਿ ਆਵ੍ਹ ॥2॥ ਹਉਮੈ ਨਿਵਰੈ ਗੁਰ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰੈ ॥ ਚੰਚਲ ਮਤਿ ਤ੍ਯਾਗੈ ਪੰਚ ਸੰਘਾਰੈ ॥3॥ ਅੰਤਰਿ ਸਾਚੁ ਸਹਜ ਘਰਿ ਆਵਹ ॥ ਰਾਜਨੁ ਜਾਨਿ ਪਰਮ ਗਤਿ ਪਾਵਹ ॥4॥ ਸਚੁ ਕਰਨੀ ਗੁਰੁ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਵੈ ॥ ਨਿਰਭਉ ਕੈ ਘਰਿ ਤਾੜੀ ਲਾਵੈ ॥5॥ ਹਉ ਹਉ ਕਰਿ ਮਰਨਾ ਕ੍ਯਾ ਪਾਵੈ ॥ ਪੂਰਾ ਗੁਰੁ ਭੇਟੇ ਸੋ ਝਗਰੁ ਚੁਕਾਵੈ ॥6॥ ਜੇਤੀ ਹੈ ਤੇਤੀ ਕੇਹੁ ਨਾਹੀ ॥ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗ੍ਯਾਨ ਭੇਟਿ ਗੁਨ ਗਾਹੀ ॥7॥ ਹਉਮੈ ਬੰਧਨ ਬੰਧਿ ਭਵਾਵੈ ॥ ਨਾਨਕ ਰਾਮ ਭਗਤਿ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ॥8॥13॥

—◈—

ਜਦੋਂ ਵਗ੍ਗ ਨੂੰ ਹਿਕ੍ਕਦੇ ਪਾਲੀ ਨੂੰ ਵੇਖ ਹੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਵਿਸਮਾਦ ਵਿਚ ਆ ਗਏ੍ਯ

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜਿਲੇ ਦੇ ਕਸਬ੍ਯਾਂ ਦੌਰਾਂਗਲਾ, ਕਲਾਨੌਰ, ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ, ਰਮਦਾਸ, ਅਜਨਾਲਾ ਦੇ ਲਾਗ੍ਯੋਂ ਕਿਰਨ ਜਾਂ ਸਕ੍ਕੀ ਨਾਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹੀ ਕਲ੍ਲਰ ਬੰਜਰ ਜਮੀਨ ਦੀ 2-3 ਕਿ. ਮੀ ਚੌੜ੍ਹੀ ਪਟ੍ਟੀ ਚਲਦੀ ਹੈ ਜੋ ਲਗਾਤਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਨਨਕਾਨਾ ਸਾਹਬ ਤੋਂ ਵੀ ਅਗ੍ਗੇ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ੋਰ-ਕਲ੍ਲਰ ਪਟ੍ਟੀ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਦਬ੍ਬ ਨਾਂ ਦਾ ਘਾਹ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੁਨ੍ਦਾ ਸੀ। (ਉਂਜ ਅਜ੍ਜ ਕਲ ਰਸਾਯਨਕ ਦਵਾਈਆਂ ਪਾ ਕੇ ਇਸ ਕਲ੍ਲਰ ਭੂਮੀ ਨੂੰ ਉਪਜਾਊ ਬਨਾ ਲ੍ਯਾ ਗਯਾ ਹੈ) ਇਸ ਬੇਅਬਾਦ ਜਮੀਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਚਰਾਂਦ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਹੀ ਵਰਤ੍ਯਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਕਰਕੇ ਫਿਰ ਕਈ ਅਮੀਰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮਝ੍ਝਾਂ ਗਾਵਾਂ ਦੇ ਵਡ੍ਡੇ ਵਡ੍ਡੇ ਵਗ੍ਗ ਰਕ੍ਖੇ ਹੁਨ੍ਦੇ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਕਲਾਨੌਰ ਵਿਚ ਹੁਨ ਤੋਂ ਕੋਯੀ 40-50 ਵਰੇ ਪਹਲਾਂ ਤਕ੍ਕ ਇਹ ਵਗ੍ਗ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੌਨੇ ਕਹਨ੍ਦੇ ਹਨ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਏਸੇ ਤਰਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਦੇ ਵੇਲ੍ਯਾਂ ਚ ਠੇਠਰਕੇ/ਧਰਮਕੋਟ ਰੰਧਾਵਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਜਗੀਰਦਾਰ ਦੇ ਚੌਨੇ ਵਿਚ ਹਜਾਰਾਂ ਗਾਈਆਂ ਸਨ। ਇਕ ਵੇਰਾਂ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਬ ਵਲ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਪਰਤ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਗਾਈਆਂ ਦਾ ਇਹ ਵਗ੍ਗ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਨੇ ਵੇਖ ਲ੍ਯਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਕ ਪਾਲੀ ਸੰਭਾਲ ਰੇਹਾ ਸੀ। ਪਾਲੀ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕਠ੍ਠਿਯਾਂ ਕਰਕੇ ਦਰ੍ਯਾ ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਾਨੀ ਡਾਹੁਨ੍ਦਾ ਹੈ। ਬਘ੍ਯਾੜ ਜੇਹੇ ਸ਼ਿਕਾਰਿਯਾਂ ਤੋਂ ਗਾਈਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾ ਕੇ ਰਕ੍ਖਦਾ ਹੈ। ਕਦੀ ਕੋਯੀ ਗੁਸਤਾਖ ਗਾਯੀ ਪਾਲੀ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵੀ ਆਉਦੀ ਹੈ। ਉਨੂੰ ਡੰਡੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਕੋਯੀ ਮਸਤ ਹੋਯਾ ਵੈਹੜ੍ਹਾ ਵਗ੍ਗ ਚ ਬਾਹਰ ਦੌੜ੍ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਰਿਯਾਂ ਦੇ ਵਸ੍ਸ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਵੇਖ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਨੂੰ ਪਾਲਣਹਾਰ ਕਰਤਾਰ ਦਾ ਧ੍ਯਾਨ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਵੇ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲ ਰੇਹਾ ਹੈ। ਅਸੀ ਉਹਦਿਯਾਂ ਗਾਈਆਂ ਤੇ ਉਹ ਸਾਡਾ ਪਾਲੀ। ਪਰ ਅਸੀ ਗੁਸਤਾਖ ਮੂਰਖ ਲੋਕ ਉਹਦੀ ਰਜਾ ਭਨ੍ਨ ਕੇ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਹੋ ਚਲਦੇ ਤੇ ਦੁਖ ਪਾਉਦੇ ਹਾਂ। ਬਾਬਾ ਉਥੇ ਹੀ ਵਿਸਮਾਦਿਤ ਹੋ ਉਠਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੈਰਾਗਮਯੀ ਸ਼ਬਦ ਗਉੜ੍ਹੀ ਰਾਗ ਵਿਚ ਰਚਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਫਿਰ ਭਰੇ ਦੀਵਾਨ ਧਰਮਸਾਲ ਵਿਚ ਸੰਗਤ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲਿਯਤ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਗਾਉਦੇ ਨੇ।

ਗਉੜ੍ਹੀ ਬੈਰਾਗਨਿ ਮਹਲਾ 1 ਆਂ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਜ੍ਯੁ ਗਾਯੀ ਕਉ ਗੋਇਲੀ ਰਾਖਹ ਕਰਿ ਸਾਰਾ ॥ ਅਹਨਿਸਿ ਪਾਲਹ ਰਾਖਿ ਲੇਹ ਆਤਮ ਸੁਖੁ ਧਾਰਾ ॥1॥ ਇਤ ਉਤ ਰਾਖਹੁ

ਦੀਨ ਦਯਾਲਾ ॥ ਤਉ ਸਰਣਾਗਤਿ ਨਦਰਿ ਨੇਹਾਲਾ ॥1॥ ਰਹਾਉ ॥ ਜਹ ਦੇਖਉ ਤਹ ਰਵਿ ਰਹੇ ਰਖੁ ਰਾਖਨਹਾਰਾ ॥ ਤੂੰ ਦਾਤਾ ਭੁਗਤਾ ਤੂਹੈ ਤੂੰ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰਾ ॥2॥ ਕਿਰਤੁ ਪਯਾ ਅਧ ਊਰਧੀ ਬਿਨੁ ਗ੍ਯਾਨ ਬੀਚਾਰਾ ॥ ਬਿਨੁ ਉਪਮਾ ਜਗਦੀਸ ਕੀ ਬਿਨਸੈ ਨ ਅੰਧ੍ਯਾਰਾ ॥3॥ ਜਗੁ ਬਿਨਸਤ ਹਮ ਦੇਖ੍ਯਾ ਲੋਭੇ ਅਹੰਕਾਰਾ ॥ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਯਆ ਸਚੁ ਮੁਕਤਿ ਦੁਆਰਾ ॥4॥ ਨਿਜ ਘਰਿ ਮਹਲੁ ਅਪਾਰ ਕੋ ਅਪਰਮ੍ਪਰੁ ਸੋਯੀ ॥ ਬਿਨੁ ਸਬਦੈ ਥਿਰੁ ਕੋ ਨਹੀ ਬੂਝੈ ਸੁਖੁ ਹੋਯੀ ॥5॥ ਕ੍ਯਾ ਲੈ ਆਯਾ ਲੇ ਜਾਯ ਕ੍ਯਾ ਫਾਸਹ ਜਮ ਜਾਲਾ ॥ ਡੋਲੁ ਬਧਾ ਕਸਿ ਜੇਵਰੀ ਆਕਾਸਿ ਪਤਾਲਾ ॥6॥ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮੁ ਨ ਵੀਸਰੈ ਸਹਜੇ ਪਤਿ ਪਾਈਏ ॥ ਅੰਤਰਿ ਸਬਦੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਮਿਲਿ ਆਪੁ ਗਵਾਈਏ ॥7॥ ਨਦਰਿ ਕਰੇ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਨੀ ਗੁਨ ਅੰਕਿ ਸਮਾਵੈ ॥ ਨਾਨਕ ਮੇਲੁ ਨ ਚੂਕਯੀ ਲਾਹਾ ਸਚੁ ਪਾਵੈ ॥8॥1॥17॥

ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਫਿਰ ਚਰਚਾ ਛਿੜਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਗੁਰਮੁਖ ਪ੍ਯਾਰੇ ਤਰਾਂ ਤਰਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੇ ਜੀਵਾਂ ਦਾ ਵਗ੍ਗ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਿਵੇ ਹੋ ਗ੍ਯਾ। ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕਰਤਾਰ ਨੇ ਮਾੜਾ ਚੰਗਾ ਸੋਚਨ ਲਈ ਦਿਮਾਗ ਦਿਤ੍ਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਗਾਈਆਂ ਤਾਂ ਆਪਨਾ ਮਾੜਾ ਚੰਗਾ ਨਹੀ ਸੋਚ ਸਕਦਿਯਾਂ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਨੇ ਫਿਰ ਹੋਰ ਵੀ ਜੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕੇਹਾ ਕਿ ਨਹੀ ਸਾਨੂੰ ਸੀਲ ਗਾਈਆਂ ਦੀ ਤਰਾਂ ਹੀ ਵੇਹਾਰ ਕਰਨਾਂ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਰਤਾਰ ਦੀ ਰਜਾ ਵਿਚ ਰਹੀਏ। ਇਹੋ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲ੍ਹਾ ਦਾ ਅਸੂਲ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਰਤਾ ਝੂਠ ਨਹੀ। ਜਦੋਂ ਤੁਸੀ ਸਚ੍ਚ ਵਿਚ ਚਲੋਗੇ ਤਾਂ ਸੁਖੀ ਰਹੋਗੇ। ਗੁਰਮੁਖ ਗੁਰਮਤ੍ਤ ਦੇ ਗਾਡੀ ਰਾਹ ਤੇ ਸਬਰ ਸੰਤੋਖ ਨਾਲ ਚਲਦਾ ਹੋਯਾ ਗੁਰਬਾਨੀ ਰੂਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੀਂਦਾ ਹੋਯਾ ਰਤਾ ਨਾਂ ਡੋਲੇ। ਹਰ ਥਾਂ ਹਰ ਜੀਵ ਵਿਚ ਨਿਰੰਕਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰੇ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਗੁਰਮਤ ਦਾ ਨਿਰੰਕਾਰ ਆਪਨੀ ਰਚਨਾ ਰਾਹੀ ਸਾਕਾਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੈ।

ਸਾਹਬ ਨੇ ਗਉੜੀ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਕੇਹਾ:-

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ 1 ॥ ਬੋਲਹ ਸਾਚੁ ਮਿਥ੍ਯਾ ਨਹੀ ਰਾਯੀ ॥ ਚਾਲਹ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੁਕਮਿ ਰਜਾਯੀ ॥ ਰਹਹ ਅਤੀਤ ਸਚੇ ਸਰਣਾਯੀ ॥1॥ ਸਚ ਘਰਿ ਬੈਸੈ ਕਾਲੁ ਨ ਜੋਹੈ ॥ ਮਨਮੁਖ ਕਤ ਆਵਤ ਜਾਵਤ ਦੁਖੁ ਮੋਹੈ ॥1॥ ਰਹਾਉ ॥ ਅਪ੍ਯੁ ਪਿਯਤ ਅਕਥੁ ਕਥਿ ਰਹੀਏ ॥ ਨਿਜ ਘਰਿ ਬੈਸਿ ਸਹਜ ਘਰੁ ਲਹੀਏ ॥ ਹਰਿ ਰਸਿ ਮਾਤੇ ਇਹੁ ਸੁਖੁ ਕਹੀਏ ॥2॥ ਗੁਰਮਤਿ ਚਾਲ ਨੇਹਚਲ ਨਹੀ ਡੋਲੈ ॥ ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਚਿ ਸਹਜਿ ਹਰਿ ਬੋਲੈ ॥ ਪੀਵੈ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਤਜੁ ਵਿਰੋਲੈ ॥3॥ ਸਤਿਗੁਰੁ ਦੇਖ੍ਯਾ ਦੀਖ੍ਯਾ ਲੀਨੀ ॥ ਮਨੁ ਤਨੁ ਅਰਪ੍ਯੋ ਅੰਤਰ ਗਤਿ ਕੀਨੀ ॥ ਗਤਿ ਮਿਤਿ ਪਾਯੀ ਆਤਮੁ ਚੀਨੀ ॥4॥ ਭੋਜਨੁ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨ ਸਾਰੁ ॥ ਪਰਮ ਹੰਸੁ ਸਚੁ ਜੋਤਿ ਅਪਾਰ ॥ ਜਹ ਦੇਖਉ ਤਹ ਏਕੰਕਾਰੁ ॥5॥ ਰਹੈ ਨਿਰਾਲਮੁ ਏਕਾ ਸਚੁ ਕਰਨੀ ॥ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਯਆ ਸੇਵਾ ਗੁਰ ਚਰਨੀ ॥ ਮਨ ਤੇ ਮਨੁ ਮਾਨ੍ਯਾ ਚੂਕੀ ਅਹਂ ਭ੍ਰਮਨੀ ॥6॥ ਇਨ ਬਿਧਿ ਕਤੁ ਕਤੁ ਨਹੀ ਤਾਰ੍ਯਾ ॥ ਹਰਿ ਜਸਿ ਸੰਤ ਭਗਤ ਨਿਸਤਾਰ੍ਯਾ ॥ ਪ੍ਰਭ ਪਾਏ ਹਮ ਅਵਰੁ ਨ ਭਾਰ੍ਯਾ ॥7॥ ਸਾਚ ਮਹਲਿ ਗੁਰਿ ਅਲਖੁ ਲਖਾਯਆ ॥ ਨੇਹਚਲ ਮਹਲੁ ਨਹੀ ਛਾਯਆ ਮਾਯਆ ॥ ਸਾਚਿ ਸੰਤੋਖੇ ਭਰਮੁ ਚੁਕਾਯਆ ॥8॥ ਜਿਨ ਕੈ ਮਨਿ ਵਸ੍ਯਾ ਸਚੁ ਸੋਯੀ ॥ ਤਿਨ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੋਯੀ ॥ ਨਾਨਕ ਸਾਚਿ ਨਾਮਿ ਮਲੁ ਖੋਯੀ ॥9॥15॥

—◈—

"ਬਾਬਾ ਜੀ ਲੋਕਾਂ ਮੇਰਾ ਮਖੌਲ ਉਡਾਯਆ" ਗੁਰਸਿਕ੍ਖ ਨੇ ਸ਼ਕਾਯਤ ਲਾਈ

ਕਰਤਾਰਪੁਰ

ਇਕ ਦਿਨ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਬ ਵਿਖੇ ਇਕ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਗੁਰਸਿਕ੍ਖ ਆਪਨੇ ਸਾਥਿਯਾਂ ਨਾਲ ਹਾਜਰ ਹੋਯਾ। ਉਹ ਆਪਨਾ ਤਜਰ੍ਬਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਕੋਲ ਬ੍ਯਾਨ ਕਰ ਰੇਹਾ ਸੀ। ਉਹਦਾ ਕਹਨਾ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਦਿਨ ਮੈਂ ਆਪਨੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਾਥਿਯਾਂ ਨਾਲ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਦੀ ਅਹਮਿਯਤ ਤੇ ਗਲ ਚਲਾਯੀ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਖੂਬ ਮਖੌਲ ਉਡਾਯਆ ਗਯਾ। ਅਗਲੇ ਕਹ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਕਰਮ ਕਾਂਡ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਿਵੇ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਉਹ ਤਾਹਨੇ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਕੀ ਵਿਦ੍ਵਾਨਾਂ ਦਿਯਾਂ ਹਜਾਰਾਂ ਸਾਲ ਪਹਲਾਂ ਕਹਿਯਾਂ ਗਲ੍ਲਾਂ ਝੂਠਿਯਾਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਤੇ ਤੇਰਾ ਗੁਰੂ ਸਚ੍ਚਾ ਹੋ ਗ੍ਯਾ?

ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਨੇ ਉਸ ਗੁਰਸਿਕ੍ਖ ਨੂੰ ਕੇਹਾ ਕਿ ਦੁਨਿਯਾ ਦਾ ਕੀ ਹੈ। ਦੁਨਿਯਾਂ ਤਾਂ ਉਲਟੇ ਪਾਸੇ ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਲੋਕ ਕੀ ਸਮਝਨ ਕਿ ਨਿਰੰਕਾਰ ਪ੍ਰਭੂ ਹਰ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਵਸਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿਚ ਦਸ੍ਸਦੇ ਨੇ। ਇਨਾਂ ਅਕਲੋ ਅਨ੍ਹੇ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਕੀ ਕੇਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਕਲੀ ਚੀਜ ਨੂੰ ਦੌੜ ਕੇ ਪੈਂਦੇ ਨੇ ਤੇ ਅਸਲੀ ਵਲ ਤਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀ। ਕਲ ਜੁਗ ਦੀ ਹਾਲਤ ਕੁਝ ਇਹੋ ਜੇਹੀ ਬਨੀ ਕਿ ਅਕ੍ਖੋ ਅਨ੍ਹਾ ਬਨ੍ਦਾ ਅਜ੍ਜ ਪਾਰਖੂ ਕਹਾ ਰੇਹਾ ਹੈ। ਜੇਹੜਾ ਪੁਰਖ ਗ੍ਯਾਨਵਾਨ ਹੈ ਭਾਵ ਜਿਨ੍ਹੂ ਜੀਵਨ ਦੀ ਅਸਲਿਯਤ ਦੀ ਖਬਰ ਲਗ੍ਗ ਚੁਕ੍ਕੀ ਉਨੂੰ ਇਹ ਲੋਕ ਮੂਰਖ ਕਹਨ੍ਦੇ ਨੇ। ਜਿਸ ਇਨਸਾਨ ਨੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਭੇਦ ਪਾ ਲ੍ਯਾ ਇਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਉਹ ਮਰ ਗਯਾ ਅਤੇ ਜੇਹੜਾ ਮਾਯਆ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿਚ ਬਨ੍ਦਾ ਪ੍ਯਾ ਉਹ ਇਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਜਾਗਦਾ ਹੈ। ਜੇਹੜਾ ਧਨ੍ਨ ਨੇਕ ਕੰਮ ਵਾਸਤੇ ਲਗ੍ਗ ਗਯਾ ਇਹਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਅਰ੍ਥ ਹੋ ਗ੍ਯਾ। ਇਨਾਂ ਨੂੰ ਬਿਗਾਨਿਯਾਂ ਚੰਗਿਯਾਂ ਲਗ੍ਗਦਿਯਾਂ ਤੇ ਆਪਨੀ ਦੀ ਕਦਰ ਨਹੀ। ਜੇਹੜਾ ਅਸਲ ਮਿਠ੍ਠਾ ਇਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਉਹ ਕੌੜਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਹੜਾ ਪ੍ਰਭੂ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗ੍ਯਾ ਗਯਾ ਉਹਦੀ ਇਹ ਨਿਨ੍ਦਾ ਕਰਦੇ ਨੇ। ਮਾਯਆ ਕਰਤਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਹੈ ਇਹ ਮਾਯਆ ਦੀ ਤਾਂ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਨੇ ਪਰ ਕਰਤਾਰ ਵਲ ਤਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀ। ਪਾਨੀ ਨੂੰ ਰਿੜਕਨ ਵਾਲੇ ਇਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਕੀ ਕੇਹਾ ਜਾਏ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਉਸ ਗ੍ਯਾਨਵਾਨ ਬ੍ਰਾਹਮਨ ਗੁਰਸਿਕ੍ਖ ਨੂੰ ਦੁਨਿਯਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਤਸਵੀਰ ਵਿਖਾ ਦਿਤ੍ਤੀ। ਸਾਹਬ ਨੇ ਫਿਰ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲ੍ਯਾ:-

ਗਉੜੀ ਮਹਲਾ 1 ॥ ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਬੂਝਿ ਲੈ ਤਉ ਹੋਇ ਨਿਬੇਰਾ ॥ ਘਰਿ ਘਰਿ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨਾ ਸੋ ਠਾਕੁਰੁ ਮੇਰਾ ॥1॥ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਸਬਦ ਨ ਛੂਟੀਐ ਦੇਖਹੁ ਵੀਚਾਰਾ ॥ ਜੇ ਲਖ ਕਰਮ ਕਮਾਵਹੀ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਅੰਧ੍ਯਾਰਾ ॥1॥ ਰਹਾਉ ॥ ਅੰਧੇ ਅਕਲੀ ਬਾਹਰੇ ਕ੍ਯਾ ਤਿਨ ਸ੍ਯੁ ਕਹੀਐ ॥ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਪੰਥੁ ਨ ਸੂਝ੍ਯੀ ਕਿਤੁ ਬਿਧਿ ਨਿਰਬਹੀਐ ॥2॥ ਖੋਟੇ ਕਤੁ ਖਰਾ ਕਹੈ ਖਰੇ ਸਾਰ ਨ ਜਾਨੈ ॥ ਅੰਧੇ ਕਾ ਨਾਤੁ ਪਾਰਖੂ ਕਲੀ ਕਾਲ ਵਿਡਾਨੈ ॥3॥ ਸੂਤੇ ਕਤੁ ਜਾਗਤੁ ਕਹੈ ਜਾਗਤ ਕਤੁ ਸੂਤਾ ॥ ਜੀਵਤ ਕਤੁ ਮੂਆ ਕਹੈ ਮੂਏ ਨਹੀ ਰੋਤਾ ॥4॥ ਆਵਤ ਕਤੁ ਜਾਤਾ ਕਹੈ ਜਾਤੇ ਕਤੁ ਆਯਾ ॥ ਪਰ ਕੀ ਕਤੁ ਅਪੁਨੀ ਕਹੈ ਅਪੁਨੋ

नही भायआ ॥5॥ मीठे कउ कउड़ा कहै कड़ुए कउ मीठा ॥ राते की निन्दा करह ऐसा कलि मह डीठा ॥6॥ चेरी की सेवा करह ठाकुरु नही दीसै ॥ पोखरु नीरु विरोलीऐ माखनु नही रीसै ॥7॥ इसु पद जो अरथाय लेइ सो गुरू हमारा ॥ नानक चीनै आप कउ सो अपर अपारा ॥8॥ सभु आपे आपि वरतदा आपे भरमायआ ॥ गुर किरपा ते बूझीऐ सभु ब्रहमु समायआ ॥9॥2॥18॥

इह सभ सुन के ग्यानवान बन्दे दे मूंहो कुदरती तौर ते फिर इहो निकलना सी कि तूं धन्न है बाबा नानका।

—◈—

बाबे ने फिर घरवाली प्रथाय ही बानी कह दित्ती ◈

करतारपुर

इह गल्ल 1518-20 ई दे लागे चागे दी लग्गदी है।

लग्गदै बीबी जी (माता सुलक्खनी / घुंमी चोणी) जो हुन बहुत दुबली पतली हो गए हन गुरू साहब नूं ताहने मारदे हन कि तेरे पिच्छे मैं जवानी गाल लई। जवानी दा जोबन ढल्ल के हुन बुढापा आ चुक्का है। छाती सुक्क चुक्की है। जवानी वेले दे शिंगार दे शौक वी पूरे नही होए। तेरा राह तकद्यां तकद्यां अक्खां वी पक्क चुक्कियां ने। पती तों बगैर घर काहदा? बस सबर संतोख दा घुट्ट पी के जिन्दगी कढ्ढ दित्ती है। चलो फिर वी मन दी इछा पूरी हो गई है तूं आखिर मेरे वल परत आया है॥

पतनी कोलों इहो जेहे जदों ताहने सुने तां गुरू साहब दा आपने पती (रब्ब) वल ध्यान चला गया ते अजेहा वैराग छुट्टया कि पती दे प्रेम विच छन्द कह दित्ते। पर गुरू साहब शुकरगुजार हो रहे ने कि उहनां दा पती गुरू साहब नूं कदी नही विसारदा। जदों उहनूं याद करदे ने उह नाल हुन्दा है। उह तां सदा ही जवान है। रोज ही नवां नकोर। गुरू साहब दा ता रोज मेल हुन्दा है।

ੴ सतिनामु करता पुरखु गुरप्रसादि ॥ रागु गउड़ी पूरबी छंत महला 1 ॥ मुंध रैनि दुहेलड़िया जीउ नीद न आवै ॥ सा धन दुबलिया जीउ पिर कै हावै ॥ धन थीयी दुबलि कंत हावै केव नैनी देखए ॥ सीगार मिठ रस भोग भोजन सभु झूठु कितै न लेखए ॥ मै मत जोबनि गरबि गाली दुधा थनी न आवए ॥ नानक सा धन मिलै मिलायी बिनु पिर नीद न आवए ॥1॥ मुंध निमानड़िया जीउ बिनु धनी प्यारे ॥ क्यु सुखु पावैगी बिनु उर धारे ॥ नाह बिनु घर वासु नाही पुछहु सखी सहेलिया ॥ बिनु नाम प्रीति प्यारु नाही वसह साचि सुहेलिया ॥ सचु मनि सजन संतोखि मेला गुरमती सहु जाण्या ॥ नानक नामु न छोडै सा धन नामि सहजि समाणिया ॥2॥ मिलु सखी सहेलड़ीहो हम पिरु रावेहा ॥ गुर पुछि लिखउगी जीउ सबदि सनेहा ॥ सबदु साचा गुरि दिखायआ मनमुखी पछुताणिया ॥ निकसि जातउ रहै असथिरु जामि सचु पछाण्या ॥ साच की मति सदा नउतन सबदि नेहु नवेलयो ॥ नानक नदरी सहजि साचा मिलहु सखी सहेलीहो ॥3॥ मेरी इछ पुनी जीउ हम घरि साजनु आया ॥ मिलि वरु नारी मंगलु गायआ ॥ गुन गाय मंगलु प्रेमि रहसी मुंध मनि ओमाहयो ॥ साजन रहंसे दुसट व्यापे साचु जपि सचु लाहयो ॥ कर जोड़ि सा धन करै बिनती रैनि दिनु रसि भिन्निया ॥ नानक पिरु धन करह रलिया इछ मेरी पुन्निया ॥4॥1॥

—◈—

जिवे शिकार चोगा लैन दे लालच विच फसदै, ऐन इहो हालत बन्दे दी है◈

गल करतारपुर दी है। धरमसाल विच कुझ लंगोटबन्द साधू ठहरे होए सन। गुरू साहब साधूआं नूं नाल लै के रावी दर्या वल निकल गए। दर्या कंढे गए ते की वेखदे हन इक झीवर मच्छियां फड़ रेहा है। पहलां उह जाल विछाउदा है ते फिर मच्छियां लई जाल दे उते जेहे करके कोयी चोगा सुट्टदा है। मच्छियां दौड़ियां आउदियां हन। जदों वड्डी गिणती विच चोगा चुक्क रहियां हुन्दियां हन तां माछी जाल चुक्क लैंदा है ते कंढे ते ल्या मच्छियां नूं फड़ह बोरी विच पा लैंदा है। पानी तों बाहर मच्छी तड़हफ रही हुन्दी है।

गुरू साहब दा कोमल हिरदा इह वेख विसमाद विच आउदा है ते ध्यान विच आउदा है कि हर थां जिय नाल इहो कुझ हो रेहा है। खुद्द बन्दा वी लालच विच आ के खुद्द ही किसे नां किसे फाही विच फसदा है ते मार्या जांदा है। कदी कोयी लालच ते कदी कोयी लालच। याद रहे बहुते लोक गलत खान नाल उपजियां बीमारियां करके मरदे हन। कदी कोयी लालच विच आ के अजेही मायआ ते हत्थ मारदा है जेहड़ी उहदी चिंता दा कारन बणदी है।

गुरू साहब ने केहा कि सच्च दे पांधी गुरमुख बन्दे इस मायआ जाल विच नही फसदे। गुरमुखां नूं मौत वाला काल नही पैंदा। उह जदों जांदे हन उह इस तरां हुन्दा है जिवे पानी दी बूद समुन्दर विच जा रलदी है।

गुरू साहब ने केहा कि बाकी इनां भोले जियां दे वस्स कुझ नही।

फिर इसे शबद दी व्याख्या ओनां शाम दे दीवान विच कीती ते भरी संगत दी शमूलियत नाल गायआ।

सिरीरागु महला 1 ॥ मछुली जालु न जाण्या सरु खारा असगाहु ॥ अति स्यानी सोहनी क्यु कीतो वेसाहु ॥ कीते कारनि पाकड़ी कालु न टलै सिराहु ॥1॥ भायी रे इउ सिरि जाणहु कालु ॥ ज्यु मछी त्यु माणसा पवै अचिंता जालु ॥1॥ रहाउ ॥ सभु जगु बाधो काल को बिनु गुर

ਨੋਟ ਸਫ਼ਾ ◈य सोढी 2- 444, सोढी 2- 448, सोढी 2- 453, ◈सोढी 2- 458

कालु अफारु ॥ सचि रते से उबरे दुबिधा छोडि विकार ॥ हउ तिन कै बलेहारनै दरि सचै सच्यार ॥2॥ सीचाने ज्यु पंखिया जाली बधिक हाथि ॥ गुरि राखे से उबरे होरि फाथे चोगै साथि ॥ बिनु नावै चुनि सुटियह कोइ न संगी साथि ॥3॥ सचो सचा आखीऐ सचे सचा थानु ॥ जिनी सचा मन्या तिन मनि सचु ध्यानु ॥ मनि मुखि सूचे जाणियह गुरमुखि जिना ग्यानु ॥4॥ सतिगुर अगै अरदासि करि साजनु देइ मिलाय ॥ साजनि मिलिऐ सुखु पायआ जमदूत मुए बिखु खाय ॥ नावै अन्दरि हउ वसां नाउ वसै मनि आइ ॥5॥ बाझु गुरू गुबारु है बिनु सबदै बूझ न पाय ॥ गुरमती परगासु होइ सचि रहै लिव लाय ॥ तिथै कालु न संचरै जोती जोति समाय ॥6॥ तूंहै साजनु तूं सुजानु तूं आपे मेलणहारु ॥ गुर सबदी सालाहीऐ अंतु न पारावारु ॥ तिथै कालु न अपड़ै जिथै गुर का सबदु अपारु ॥7॥ हुकमी सभे ऊपजह हुकमी कार कमाह ॥ हुकमी कालै वसि है हुकमी साचि समाह ॥ नानक जो तिसु भावै सो थीऐ इना जंता वसि किछु नाह ॥8॥4

साधूआं ने जदों केहा धन्न बाबा नानक तां हर पासे वाहगुरू वाहगुरू होन लग्ग प्या। जंगल विच मंगल लग्ग ग्या।

—◈—

कलानौरिया दी नूंह नूं उपदेश

करतारपुर बैठ्यां जदों ग्रिसती लोक बाबे दुआले ज्यादा ही झुरमट पा दिन्दे सन (भाव रूहानियत दी गल घट्ट करनी ते ज्यादा दुन्यावी मंगा करनियां कि बाबा जी किरपा करो मेरे घर दुद्ध-पुत दी दात होवे, मेरा जमीनी झगड़ा मुक्के, मैनूं तन्दरुसती मिले आदि आदि) तां बाबा कदी कदी करतारपुर तों खिसक जायआ करदा सी।

एसे तरां इक वेरां गुरू साहब भायी लहने नूं कहन लग्गे कि मैनूं इक दो दिन दी हुन छुट्टी दे। फिर अगले मन्हेर सार इकल्ले रावी च इशनान करन उपरंत पार चले गए। चड़्हदे पासे नूं ज्यो तुरे पिंड भगठाना तुलियां हुन्दे होए 15 कि. मी. दा पैडा करके कलानौर ठाने दे लागे पहुंच, लहौरी दरवाजे दे कोल जा बैठे।

जदों मन्न विच आवे उच्ची उच्ची गुरबानी गाउन। हौली हौली लागे रौनक वद्धदी गई। लोकां ने बाबे नूं पछान वी ल्या। शहर दे लोकां वी आउना शुरू कर दित्ता। तुली गोत दे खत्तरी दुकानदार ने गुरू साहब नूं बड़ी अधीनगी सहत बेनती कीती कि बाबा जी किरपा करके मेरे घर चरन पायो। गुरू साहब ने जदों महसूस कीता कि इह बन्दा दिलों हो के बेनती कर रेहा है तां गुरू साहब ने केहा कि चंगा पुरखा शामी आ जायी अज्ज रात तेरे घर ही गुजारांगे।

शामी उह तुली खतरी गुरू साहब नूं आपने घर लै ग्या। ओनी दिनी सुहागणां वलों वरत रक्खन दा रिवाज आम सी। खतरी दा व्याह ताजा ताजा ही होया सी। नूंह बहुत अमीर घर दी सी। इह चाननी रात वाले दिन सन ते जनानियां वरत चन्दरमे नूं वेख के खोहलना हुन्दा सी।

जिवे चन्दरमा दिख्या तां नूंह ने करम कांड कीता। उस उपरंत उस ने आपने घर वाले नूं मत्था टेक्या। फिर सस्स नूं सहुरे नूं वी मत्था टेकना सी। नूंह ने माड़ा जेहा झुक्क के सस्स नूं नमसकार कीती पर पैरां नूं हत्थ नही लायआ। इस ते खतरी ने आपनी बहू नूं केहा कि माता दे पैर छूह।

वहुटी ने मुसकराउदी होयी केहा कि मेरे कोलो झुक्या नही जा रेहा। हो सकदा उस ने तंग अंगी (जां चोली) पायी होए। पर प्रभाव इहो ल्या जा रेहा सी कि उह अमीर घरों होन करके अजे आकड़ विच है। इस ते घर विच थोड़ी तूं तूं मैं मैं होयी जेहड़ी गुरू साहब दे नोटिस विच वी आ गई। गुरू साहब ने इस नूंह रानी नूं ग्यान दित्ता कि बीबा इह रंग थोड़े दिनां दा ही है।

गुरू साहब ने उस धी उपदेश दित्ता कि हे उच्चे लंमे कद्द वाली, भर-जुआनी ते अप्पड़ी होई, माणमत्ती चाल वाली कुड़ीए अखे भरवीं छाती दे कारन मैथों लिफ़्या नहीं जांदा । अखे मैं सस्स ळ किवें मत्था टेकां? हे भैने इस भरवीं जुआनी दे कारन अहंकार ना कर। इहनूं जांद्यां चिर देर नहीं लग्गनी । वेख जेहड़े पहाड़ां वरगे पक्के महल्ल जिन्नां ळ चूने दा पलसतर लग्गा हुन्दा सी, उह भी डिगदे मैं वेखे ने तेरी जुआनी दी तां कोयी पांयां ही नहीं है। साहब ने सलोक उचार्या:-

उतंगी पैओहरी गहरी गंभीरी ॥ ससुड़ि सुहिया किव करी निवनु न जाय थनी ॥ गचु जि लगा गिड़वड़ी सखीए धउलहरी ॥ से भी ढहदे डिठु मै मुंध न गरबु थनी ॥1॥ सुनि मुंधे हरणाखीए गूड़ा वैनु अपारु ॥ पहला वसतु सिञानि कै तां कीचै वापारु ॥ दोही दिचै दुरजना मित्रां कूं जैकारु ॥ जितु दोही सजन मिलनि लहु मुंधे वीचारु ॥ तनु मनु दीजै सजना ऐसा हसनु सारु ॥ तिस सउ नेहु न कीचयी जि दिसै चलणहारु ॥ नानक जिन्ी इव करि बुझ्या तिन्ा विटहु कुरबानु ॥

इह सलोक हौली हौली इलाके विच मशहूर हो गया ते ज्यादा शौकीन औरतां दे सबंध विच पड़्या जान लग्गा।

—◈—

मूरख बन्दे ते नाम दा रंग नही चड़्ह सकदा।

गुरू साहब ओनी दिनी करतारपुर साहब बराजमान सन। तरकालां दा वेला सी। धरमसाल दे लागों दी इक जट्ट निकल्या जिस दे हत्थ विच तेल नाल भर्या चौमुखी दीवा सी ते नाल उसदे रिसतेदार सन। सेवादारां जदों उनूं पुच्छ्या कि किधर दी रवानगी है। उस ने केहा क्युकि अजकल शुभ दिन चल रहे ने (चेत जां हाड़ जां पोह दा महीना) इस करके पिप्पल दी पूजा दा फल बहुत उतम हुन्दा है। कुझ समें बाद इह सारे जने पिप्पल दी प्रकरमा करन लग्ग पए। ओदों तक्क गुरू साहब वी

संगत विच बराज सन। बाहरो आए साधूआं ने गुरू साहब ते सवाल कर दित्ता कि गुरू जी तुहाडे प्रचार दा प्रभाव इनां मनमुक्खां ते क्यो नही प्या? इह तां तुहाडे गवांढ विच ही हन।

गुरू साहब ने मुसकराउदे इह शबद केहा:-

राती होवनि कालिया सुपेदा से वन्न ॥ देहु बगा तपै घना काल्या काले वन्न ॥ अंधे अकली बाहरे मूरख अंध ग्यानु ॥ नानक नदरी बाहरे कबह न पावह मानु ॥2॥ पउड़ी ॥ कायआ कोटु रचायआ हरि सचै आपे ॥ इकि दूजे भाय खुआइअनु हउमै विचि व्यापे ॥ इहु मानस जनमु दुलंभु सा मनमुख संतापे ॥ जिसु आपि बुझाए सो बुझसी जिसु सतिगुरु थापे ॥ सभु जगु खेलु रचायओनु सभ वरतै आपे ॥13॥

रातां कालियां हुन्दियां हन, पर चिट्टियां चीज़ां दे उही चिट्टे रंग ही रहन्दे हन भाव रात दी कालख दा असर उहनां ते नहीं पैंदा, दिन चिट्टा हुन्दा है, चंगा तकड़ा चमकदा है, पर काले पदारथां दे रंग काले ही रहन्दे हन भाव दिन दी रौशनी दा असर इहनां कालियां चीज़ां ते नहीं पैंदा) । एसे तहां जो मनुक्ख अन्हे मूरख अकल-हीन हन उहनां दी अन्ही ही मति रहन्दी है; हे नानक! जिन्हां उते प्रभू दी मेहर दी नज़र नहीं होयी उहनां ळ कदे 'नाम' दी प्रापती दा मान नहीं मिलदा।

इनां मूरखां नूं पता नही कि किसे रुक्ख दी जड़्हां नूं तेल देना उनूं मारन तुल हुन्दा है। अमूमन दीवे छेती बुझ्झ जांदे हन ते तेल जड़्हां च रुलदा है।

गुरू साहब दा दलील पूरन जवाब सुणके हर कोयी धन्न गुरू नानक धन्न बाबा नानक कर उठ्या।

—◈—

मरी मझ्झ ते जट्ट वी मरने पै ग्या

इक वेरां जदों गुरू साहब करतारपुर बराजमान सन ते कुझ साधू वी आए होए सन। दीवान तों बाद लोक आपने दुक्ख सुक्ख बाबे नाल सांझे करके सेध लै रहे सन। ओदों ही कि इक बीमार नूं उहदे भायी बन्दी लै के आए कि बाबा जी इह चंगा भला सी। इहदी मझ्झ बीमार हो के मर गई ते इसने अजेहा हउका ल्या कि बीमार हो ग्या। हकीम ने वी जवाब दे दित्ता है। बाबा जी इस ते किरपा करो।

गुरू साहब ने उस मरीज दे सिर ते हत्थ फेर्या तां उस दियां अक्खां खुल्लियां। गुरू साहब ने उहदा नां लै के केहा कि फलाण्या जीना चाहुन्ने तूं। मरीज दियां अक्खां इक दम चमक उठियां ते उस ने केहा "जी हां।" ते नाल ही रोन लग्ग प्या।गुरू साहब ने केहा फलाण्या पर इक दिन इथों जाना पैना ई तैनूं पता है नां इस सच्चायी दा? कहन्दा हां पता है। इथे किसे ने वी बह नही रहणा। अग्गे पिच्छे हर किसे ने जाना है। गुरू साहब ने उस नूं शाबाश दित्ती। ते फिर केहा कि तूं तां बिलकुल ठीक ठाक ऐं। उह ज़ज़बाती होया फिर हंझू वहाउन लग्गा।

साहब ने उनूं केहा कि भायी तूं बच तां जाएगा पर जदों आखीर दिन आया तां तैनूं बाकियां दियां मझ्झां ते प्रवार वी छड्डना पैणा। खूह ते जमीन वी छड्डनी पैनी आ सोच लै! आखन लग्गा "हां जी।"

फिर गुरू साहब ने केहा कि जदों तैनूं पता है कि इक दिन सारा कुझ छड्डना तां फिर इक मझ्झ दे मरन ते इनां दुक्खी क्यो होइओं? उस जट्ट दिया अक्खां खुल्ल चुक्कियां सन। गुरू साहब ने फिर सिर ते हत्थ फेर्या ते कह दित्ता कि बिलकुल नौ बर नौ आं। जायो हुन तुसी।

इह सारा कुझ कोल बैठे साधू वेख सुन रहे सन। ओनां गुरू साहब नूं सवाल कीता कि की वज्हा है कि बन्दे नूं पता है कि जदों सारा कुझ छड्ड जाना है फिर इह चीजां दा मोह एनां क्यो पालदे हन?

साहब ने केहा कि अकाल पुरख दे हुकम दी हर किसे नूं सोझी नही हुन्दी। जिस ते किरपा करे उही बुझ्झदे ने।

साहब ने शबद गायआ:-

मः 1 ॥ आपि बुझाए सोयी बूझै ॥ जिसु आपि सुझाए तिसु सभु किछु सूझै ॥ कह कह कथना मायआ लूझै ॥ हुकमी सगल करे आकार ॥ आपे जानै सरब वीचार ॥ अखर नानक अख्यो आपि ॥ लहै भराति होवै जिसु दाति ॥2॥

—◈—

अपरस लोक इस बहुमुल्ले जीवन नूं विअर्थ कर दिन्दे ने

हन्दू मत विच इक फिरका है जिस दे लोक अपरस कहाउदे हन उह पल पल ते आपने आप नूं नहाउदे धोंदे रहन्दे हन। किसे नूं छूह जान तां वी नहाउणगे। उह कई सथानां अते कई लोकां नूं वी अपवित्र मन्नदे हन। शूदर नूं तां इह छू ही नही सकदे। कुझ जानवर जिवे कुत्ता बिल्ला आदि हन इनां नूं किते गलती नाल हत्थ लग्ग जाए ता इनां नूं नहाउना पैंदा है। रोज रोज़ कपड़े वी धोते होए पाउदे हन। रसोयी त्यार करन तों पहलां नहाउणा। इह लोक वी बालन नूं पहलां धोंदे हन फिर बालदे हन।

करतारपुर विखे आए होए साधूआ जदों इनां अपरस लोकां बारे गुरू साहब दा उपदेश जानना चाहआ तां उहनां ने इह शबद गाव्या।

मः 1 ॥ वसत्र पखालि पखाले कायआ आपे संजमि होवै ॥ अंतरि मैलु लगी नही जानै बाहरहु मलि मलि धोवै ॥ अंधा भूलि पया जम जाले ॥ वसतु परायी अपुनी करि जानै हउमै विचि दुखु घाले ॥ नानक गुरमुखि हउमै तुटै ता हरि हरि नामु ध्यावै ॥ नामु जपे नामो आराधे नामे सुखि समावै ॥

जो मनुक्ख सरीर सुच्चे रक्खन लई नित्त कप्पड़े धो के सरीर धोंदा है अते अजेहा करन ते आपने वल्लों तपसवी बण बैठदा है पर मन विच लग्गी होयी मैल दी

ਉਸ ਨੂੰ ਖ਼ਬਰ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਦਾ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰੋਂ ਹੀ ਮਲ ਮਲ ਕੇ ਧੋਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਅਜ਼ਹਾ ਮਨੁਖ ਸਿਦ੍ਧੇ ਰਾਹ ਤੋਂ ਖੁੰਝ ਕੇ ਮੌਤ ਦਾ ਡਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਲ ਵਿਚ ਫਸ੍ਯਾ ਹੋਯਾ ਹੈ, ਹਉਮੈ ਵਿਚ ਦੁਖ੍ਖ ਸਹਾਰਦਾ ਹੈ ਕ੍ਯੁਂਕਿ ਪਰਾਯੀ ਵਸਤ ਨੂੰ ਆਪਨੀ ਸਮਝ ਬੈਠਦਾ ਹੈ । ਪਰ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਹੋ ਕੇ ਮਨੁਖ੍ਖ ਦੀ ਹਉਮੈ ਦੂਰ ਹੁਨ੍ਦੀ ਹੈ, ਤਦੋਂ ਉਹ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਨਾਮ ਸਿਮਰਦਾ ਹੈ, ਨਾਮ ਜਪਦਾ ਹੈ, ਨਾਮ ਹੀ ਯਾਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾਮ ਦੀ ਹੀ ਬਰਕਤਿ ਨਾਲ ਸੁਖ ਵਿਚ ਟਿਕ੍ਯਾ ਰਹਨ੍ਦਾ ਹੈ ।

ਇਹ ਸੁਣਕੇ ਸਾਧੂ ਧਨ੍ਨ ਧਨ੍ਨ ਕਰ ਉਠੇ।

—◈—

ਮੂਰਖ ਨੇ ਲੋਕ ਜੇਹੜੇ ਕਹਨ੍ਦੇ 7 ਧਰਤਿਯਾਂ, 7 ਦੀਪ ਤੇ 7 ਪਤਾਲ ਹਨ

ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਬਰਾਜਮਾਨ ਸਨ ਕਿ ਸਾਧੂਆਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਕੋਲੋ ਆ ਪੁਚ੍ਛ੍ਯਾ ਕਿ ਬਾਬਾ ਜੀ ਅਸਾਂ ਸੁਣਿਏ ਤੁਸੀ ਸਾਰੀ ਧਰਤੀ ਗਾਹ ਮਾਰੀ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਗਲ ਸਚ੍ਚੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁਲ 7 ਦੀਪ, 7 ਪਤਾਲ ਤੇ 7 ਅਕਾਸ ਨੇ?

ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਨੇ ਕੇਹਾ ਇਹੋ ਜੇਹੀ ਗਲ ਕੋਯੀ ਮੂਰਖ ਹੀ ਕਹ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਏਨਿਯਾਂ ਧਰਤਿਯਾਂ ਏਨੇ ਅਕਾਸ਼ ਨੇ। ਕਰਤਾਰ ਦੀ ਰਚਨਾ ਬੇਅਂਤ ਹੈ ਤੇ ਖਾਸ ਗਲ ਇਹ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸੋਚ ਤੋਂ ਇਹ ਪਰੇ ਦੀ ਗਲ ਹੈ। ਨਿਰਂਕਾਰ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਜਾਂ ਸ਼ਾਸਨ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਦਾ ਕੋਯੀ ਵੀ ਮਨੁਖ੍ਖੀ ਦਿਮਾਗ ਅੰਤ ਨਹੀ ਪਾ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਇਸ ਤਰਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਯੀ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਉਹ ਘਾਹ ਤੇ ਪਤੇ ਤਕ੍ਕ ਦਾ ਵੀ ਅੰਤ ਨਹੀ ਪਾ ਸਕਦਾ ਧਰਤੀ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਦੀ ਗਲ ਹੈ।

ਅਜੇਹਿਯਾਂ ਗਿਣਤੀ ਮਿਣਤੀ ਦਿਯਾਂ ਗਲ੍ਲਾਂ ਏਵੇ ਝਲ੍ਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦਿਯਾਂ ਝਲ੍ਲਿਯਾਂ ਹਨ। ਬਸ ਅਸੀ ਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾ ਪ੍ਰਭੂ ਸਾਨੂੰ ਦਿਸਦਾ ਹੈ ਓਨੇ ਦੀ ਹੀ ਸਿਫਤ ਕਰ ਲਈਏ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੈ। ਨਿਰਂਕਾਰ ਤਾਂ ਬੇਅਂਤ ਹੈ।

ਸਾਹਬ ਸ਼ਬਦ ਗਾਵ੍ਯਾ:-

ਸਲੋਕ ਮ 1 ॥ ਸਭੇ ਰਾਤੀ ਸਭਿ ਦੇਹ ਸਭਿ ਥਿਤੀ ਸਭਿ ਵਾਰ ॥ ਸਭੇ ਰੁਤੀ ਮਾਹ ਸਭਿ ਸਭਿ ਧਰਤ[ˆ]ੀ ਸਭਿ ਭਾਰ ॥ ਸਭੇ ਪਾਨੀ ਪਉਨ ਸਭਿ ਸਭਿ ਅਗਨੀ ਪਾਤਾਲ ॥ ਸਭੇ ਪੁਰਿਯਾ ਖਂਡ ਸਭਿ ਸਭਿ ਲੋਯ ਲੋਯ ਆਕਾਰ ॥ ਹੁਕਮੁ ਨ ਜਾਪੀ ਕੇਤੜਾ ਕਹ ਨ ਸਕੀਜੈ ਕਾਰ ॥ ਆਖਹ ਥਕਹ ਆਖਿ ਆਖਿ ਕਰਿ ਸਿਫਤ[ˆ]ੀ ਵੀਚਾਰ ॥ ਤ੍ਰਿਨੁ ਨ ਪਾਯਯੋ ਬਪੁੜੀ ਨਾਨਕੁ ਕਹੈ ਗਵਾਰ ॥1॥ ਮ 1 ॥ ਅਖ[ˆ]ੀ ਪਰਨੈ ਜੇ ਫਿਰਾਂ ਦੇਖਾਂ ਸਭੁ ਆਕਾਰੁ ॥ ਪੁਛਾ ਗ੍ਯਾਨੀ ਪਂਡਿਤਾਂ ਪੁਛਾ ਬੇਦ ਬੀਚਾਰ ॥ ਪੁਛਾ ਦੇਵਾਂ ਮਾਣਸਾਂ ਜੋਧ ਕਰਹ ਅਵਤਾਰ ॥ ਸਿਧ ਸਮਾਧੀ ਸਭਿ ਸੁਨੀ ਜਾਯ ਦੇਖਾਂ ਦ੍ਰਬਾਰੁ ॥ ਅਗੈ ਸਚਾ ਸਚਿ ਨਾਯ ਨਿਰਭਉ ਭੈ ਵਿਨੁ ਸਾਰੁ ॥ ਹੋਰ ਕਚੀ ਮਤੀ ਕਚੁ ਪਿਚੁ ਅਂਧ੍ਯਾ ਅਂਧੁ ਬੀਚਾਰੁ ॥ ਨਾਨਕ ਕਰਮੀ ਬਨ੍ਦਗੀ ਨਦਰਿ ਲਂਘਾਏ ਪਾਰਿ ॥2॥

—◈—

ਜਦੋਂ ਬਨ੍ਦਾ ਹੁਨ੍ਦਾ ਓਦੋਂ ਰਬ੍ਬ ਨਹੀ ਹੁਨ੍ਦਾ।

ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਹੀ ਸਾਹਬ ਬੈਠੇ ਸਨ ਕਿ ਇਕ ਦਿਨ ਕਿਸੇ ਨੇ ਸਵਾਲ ਕਰ ਦਿਤ੍ਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਬਨ੍ਦਾ ਰਬ੍ਬ ਨੂੰ ਪਹੁਂਚਦਾ ਤਾਂ ਉਹਦਾ ਵੇਹਾਰ ਕ੍ਯੋ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਅਜੇਹਾ ਬਨ੍ਦਾ ਆਮ ਇਨਸਾਨ ਵਾਙੂ ਕ੍ਯੋ ਨਹੀ ਰਹ ਸਕਦਾ? ਕਈ ਵਾਰੀ ਦੁਨ੍ਯਾਵੀ ਲੋਕ ਫਿਰ ਅਜੇਹੇ ਬਨ੍ਦੇ ਬਾਰੇ ਕਹ ਦਿਨ੍ਦੇ ਨੇ ਵੇਖੋ ਜੀ ਫਲਾਨਾ ਕਿਨ੍ਨਾ ਝਲ੍ਲ ਖਲਾਰ ਰੇਹਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਨੇ ਸਮਝਾਯਆ ਕਿ ਰਬ੍ਬ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੀ ਖੁਦ੍ਦੀ ਦੇ ਮਿਟ੍ਟਨ ਤੇ ਹੁਨ੍ਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਬਨ੍ਦੇ ਦੀ ਮੈਂ ਮਿਟ੍ਟ ਜਾਂਦੀ ਓਦੋਂ ਰਬ੍ਬ ਦੀ ਸਮਝ ਆਉਦੀ ਹੈ। ਸੋ ਜਦੋਂ ਬਨ੍ਦੇ ਵਿਚ ਹਊਮੈ ਹੀ ਨਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਉਹਦਾ ਵੇਹਾਰ ਤਾਂ ਦੂਸਰ੍ਯਾ ਨਾਲੋਂ ਵਕ੍ਖਰਾ ਹੋਵੇਗਾ ਹੀ। ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜੇ ਉਹਦਾ ਮੋਹ ਮੁਕ੍ਕ ਗਯਾ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਬਨ੍ਦੇ ਇਕੋ ਜੇਹੇ ਦਿਸਣਗੇ, ਚਾਹੇ ਕੋਯੀ ਪੁਤ੍ਤ ਹੋਵੇ ਤੇ ਭਾਵੇ ਕੋਯੀ ਓਪਰਾ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਅਵਸਥਾ ਤੇ ਬਨ੍ਦੇ ਦਾ ਫਿਰ ਲਾਲਚ ਵੀ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁਕ੍ਕਾ ਹੁਨ੍ਦਾ ਹੈ। ਮੁਕਦੀ ਗਲ ਇਹ ਕਿ ਰਬ੍ਬ ਨੂੰ ਪਹੁਂਚ੍ਯਾ ਬਨ੍ਦਾ ਫਿਰ ਬਨ੍ਦਾ ਰਹ ਹੀ ਨਹੀ ਜਾਂਦਾ।

ਸੋ ਜਦੋਂ ਰਬ੍ਬ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁਨ੍ਦੈ ਓਦੋਂ ਬਨ੍ਦਾ ਮੁਕ੍ਕ ਚੁਕ੍ਕਾ ਹੁਨ੍ਦਾ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਨੇ ਸਲੋਕ ਬੋਲ੍ਯਾ:-

ਸਲੋਕ ਮ 1 ॥ ਹਉ ਮੈ ਕਰੀ ਤਾਂ ਤੂ ਨਾਹੀ ਤੂ ਹੋਵਹ ਹਉ ਨਾਹ ॥ ਬੂਝਹੁ ਗ੍ਯਾਨੀ ਬੂਝਨਾ ਏਹ ਅਕਥ ਕਥਾ ਮਨ ਮਾਹ ॥ ਬਿਨੁ ਗੁਰ ਤਤੁ ਨ ਪਾਈਐ ਅਲਖੁ ਵਸੈ ਸਭ ਮਾਹ ॥ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਲੈ ਤ ਜਾਣੀਐ ਜਾਂ ਸਬਦੁ ਵਸੈ ਮਨ ਮਾਹ ॥ ਆਪੁ ਗਯਾ ਭ੍ਰਮੁ ਭਉ ਗਯਾ ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੁਖ ਜਾਹ ॥ ਗੁਰਮਤਿ ਅਲਖੁ ਲਖਾਈਐ ਊਤਮ ਮਤਿ ਤਰਾਹ ॥ ਨਾਨਕ ਸੋਹਂ ਹਂਸਾ ਜਪੁ ਜਾਪਹੁ ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਤਿਸੈ ਸਮਾਹ ॥1॥

—◈—

ਬਾਬਾ ਜੀ ਇਹਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ, 'ਸਮੁਨ੍ਦ ਸਾਹ ਸੁਲਤਾਨ...'*

ਸਾਹਬ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਬੈਠੇ ਸਨ ਕਿ ਇਕ ਗੁਰਸਿਖ ਨੇ ਦੀਵਾਨ ਵਿਚ ਪੁਚ੍ਛ ਲ੍ਯਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਜਪੁਜੀ ਵਿਚ ਆਹ ਜੇਹੜੀ ਪਂਗਤੀ ਆਈ ਹੈ ਇਹਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ, "ਸਮੁਨ੍ਦ ਸਾਹ ਸੁਲਤਾਨ ਗਿਰਹਾ ਸੇਤੀ ਮਾਲੁ ਧਨੁ ॥ ਕੀੜੀ ਤੁਲਿ ਨ ਹੋਵਨੀ ਜੇ ਤਿਸੁ ਮਨਹੁ ਨ ਵੀਸਰਹ ॥?"

ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਨੇ ਕੇਹਾ ਕਿ ਭਾਯੀ ਸਿਕ੍ਖਾ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਬ੍ਬ ਵਾਸਤੇ ਉਹ ਚਂਗਾ ਬਨ੍ਦਾ ਜੇਹੜਾ ਉਹਦੀ ਉਪਮਾ ਕਰੇ ਭਾਵੇ ਨਿਮਾਨਾ ਨਿਤਾਨਾ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਕਰਤਾਰ ਦੇ ਦਰ ਤੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸੁਲਤਾਨ ਨਾਲੋ ਕੀੜੇ ਮਕੌੜੇ ਦੀ ਜ੍ਯਾਦਾ ਇਜਤ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇ ਉਹ ਰਬ੍ਬ ਦਾ ਨਾਂ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ। ਇਥੇ ਫਿਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਨੇ ਫਿਰ ਹੋਰ ਬਾਨੀ ਬੋਲ ਦਿਤ੍ਤੀ:-

ਮ॰ 1 ॥ ਸਉ ਮਨੁ ਹਸਤੀ ਘ੍ਯੁ ਗੁੜੁ ਖਾਵੈ ਪਂਜਿ ਸੈ ਦਾਨਾ ਖਾਯ ॥ ਡਕੈ ਫੂਕੈ ਖੇਹ ਉਡਾਵੈ ਸਾਂਹ ਗਇਐ ਪਛੁਤਾਯ ॥ ਅਂਧੀ ਫੂਕਿ ਮੁਈ ਦੇਵਾਨੀ ॥ ਖਸਮਿ ਮਿਟੀ ਫਿਰਿ ਭਾਨੀ ॥ ਅਧੁ ਗੁਲ੍ਹਾ ਚਿੜੀ ਕਾ ਚੁਗਨੁ ਗੈਨਿ ਚੜੀ ਬਿਲਲਾਯ ॥ ਖਸਮੈ ਭਾਵੈ ਓਹਾ ਚਂਗੀ ਜਿ ਕਰੇ ਖੁਦਾਯ ਖੁਦਾਯ ॥ ਸਕਤਾ ਸੀਹੁ ਮਾਰੇ ਸੈ ਮਿਰ੍ਯਾ ਸਭ ਪਿਛੈ ਪੈ ਖਾਯ ॥ ਹੋਇ ਸਤਾਨਾ ਘੁਰੈ ਨ ਮਾਵੈ ਸਾਹ ਗਇਐ ਪਛੁਤਾਯ ॥ ਅਂਧਾ ਕਿਸ ਨੋ ਬੁਕਿ ਸੁਣਾਵੈ ॥ ਖਸਮੈ ਮੂਲਿ ਨ ਭਾਵੈ ॥ ਅਕ ਸ੍ਯੁ ਪ੍ਰੀਤਿ ਕਰੇ ਅਕ ਤਿਡਾ ਅਕ ਡਾਲੀ ਬਹ ਖਾਯ ॥ ਖਸਮੈ ਭਾਵੈ ਓਹੋ ਚਂਗਾ ਜਿ ਕਰੇ ਖੁਦਾਯ ਖੁਦਾਯ ॥ ਨਾਨਕ ਦੁਨਿਯਾ ਚਾਰਿ ਦੇਹਾੜੇ ਸੁਖਿ ਕੀਤੈ ਦੁਖੁ ਹੋਯੀ ॥ ਗਲਾ ਵਾਲੇ ਹੈਨਿ ਘਣੇਰੇ ਛਡਿ ਨ ਸਕੈ ਕੋਯੀ ॥

मख˄ी मिठै मरना ॥ जिन तू रखह तिन नेड़ि न आवै तिन भउ सागरु तरना ॥2॥

—◈—

जदों बन्दे ने धी मार 'ती य

जदों करतारपुर बद्धा तां गुरू साहब नूं दोदे पिंड दे दो किसान भरावां दा आपसी प्यार ते इमानदारी वेख के बहुत चंगा लग्गा सी। पर अज्जकल्ह करतारपुर रहन्द्या गुरू साहब नूं खबर मिली कि फलाने पिंड विच बन्दे ने शरीके दियां सुनी सुणाईआं गल्लां विच आ के आपनी धी ही मार दित्ती है क्युकि लोकां दी निगाह विच उह बदचलन सी। ओदों गुरू साहब दे मूंहो सहज सुभाय सलोक निकल्या:-

नानक दुनिया कैसी होयी ॥ सालकु मितु न रहयो कोयी ॥ भायी बंधी हेतु चुकायआ ॥ दुनिया कारनि दीनु गवायआ ॥5॥

—◈—

साधूआं पुच्छ्या, "बाबा जी तुसी इस मन नूं किवे मार्या?"**

साहब ने जवाब दित्ता, "मरनै की चिंता नही जीवन की नही आस ॥"

करतारपुर साहब बिराजमान सन कि कुझ धारमिक किसम दे बन्दे गुरू साहब नूं पुच्छन लग्गे कि बाबा जी किरपा करके इह दस्सो कि तुसी आपने मन्न नूं मायआ मोह तों किवे वरज्या है। इह मन गुरू साहब ने समझायआ कि इह प्रापती ग्यान नाल हासल होयी है। मैं करते दी खेड नूं पछान ल्या है। हुन खास करके मेरे मन्न विच मौत दा भैय नही रह ग्या। ग्यान रांही मैनूं काम क्रोध लोभ मोह हंकार दी कहानी समझ आ गई है।

गुरू साहब दी पहनी सेली टोपी, माला, पोथी ते गोदड़ी करतारपुर दुआबा विखे।(इह तसवीर फेसबुक्क तों लई।) फेस बुक अनुसार इह वसतां गुरू हर सहाय दे सोढियां कोल हन पर साईकल यातरी- 302 अनुसार इह करतारपुर दुआबा विखे मौजूद हन। याद रहे पुराने सम्यां विच्च साधूआं नूं लोक गोदड़ी भेट करदे सन। सेली टोपी पुराने जमाने विच्च साधू फकीर वालां दे उते सरदी तों बचन लई पायआ करदे सन। गोदड़ी रूं नाल भर्या कोट जां रजायी समझी जाए। जो साधू आपने नाल ही लई फिरदे हुन्दे सन।

गल्ल सिद्धी जेही है कि जित्थे मरन तों बाद जाना क्यो नां उथे जींदे जी ही जायआ जाए। जोगी जेहड़े अनहद शबद दे वज्जन दी गल करदे हन उह गुरबानी ते निरंकार दी वीचार सदका ही प्रापत हो गए हन। मुकदी गल मैं सच्च नूं पछान ल्या है ते करतार दे भैय विच रहन्दा हां।

साहब ने शबद उचार्या:-

सिरीरागु महला 1 ॥ मरनै की चिंता नही जीवन की नही आस ॥ तू सरब जिया प्रतिपालही लेखै सास गिरास ॥ अंतरि गुरमुखि तू वसह ज्यु भावै त्यु निरजासि ॥1॥ जियरे राम जपत मनु मानु ॥ अंतरि लागी जलि बुझी पायआ गुरमुखि ग्यानु ॥1॥ रहाउ ॥ अंतर की गति जाणीऐ गुर मिलीऐ संक उतारि ॥ मुया जितु घरि जाईऐ तितु जीवद्या मरु मारि ॥ अनहद सबदि सुहावने पाईऐ गुर वीचारि ॥2॥ अनहद बानी पाईऐ तह हउमै होइ बिनासु ॥ सतगुरु सेवे आपना हउ सद कुरबानै तासु ॥ खड़ि दरगह पैनाईऐ मुखि हरि नाम निवासु ॥3॥ जह देखा तह रवि रहे सिव सकती का मेलु ॥ त्रैहु गुन बंधी देहुरी जो आया जगि सो खेलु ॥ विजोगी दुखि विछुड़े मनमुखि लहह न मेलु ॥4॥ मनु बैरागी घरि वसै सच भै राता होइ ॥ ग्यान महारसु भोगवै बाहुड़ि भूख न होइ ॥ नानक इहु मनु मारि मिलु भी फिरि दुखु न होइ ॥5॥

—◈—

जदों बाबे ने बेइनसाफी खिलाफ रब्ब नूं उलाहमा दित्ता

गुरू साहब करतारपुर बराजमान सन कि किसे ने अजेही गल दस्सी कि सरकारी अहलकार किवे जालम हो गए ने। इनसाफ नां दी तां कोयी गल ही नही रह गई। अज्ज इनसाफ विक्क रेहा है। पैसा द्यो ते काजी कोलो आपने हक्क विच फैसला लै लयो। रब्ब दे पाए वासते नूं कोयी नही मन्नदा। कलिजुग दा कुझ अजेहा पहरा आया है कि खुद राजा वी उनूं इनसाफ दिन्दा जेहड़ा कोयी भेट लै के मिलदा है।

गुरू साहब ने आसा राग विच सबद बोल्या। चार चुफेरे धन्न गुरू नानक, धन्न बाबा नानक हो गई।

आसा महला 1 ॥ ताल मदीरे घट के घाट ॥ दोलक दुनिया वाजह वाज ॥ नारदु नाचै कलि का भाउ ॥ जती सती कह राखह पाउ ॥1॥ नानक नाम विटहु कुरबानु ॥ अंधी दुनिया साहबु जानु ॥1॥ रहाउ ॥ गुरू पासहु फिरि चेला खाय ॥ तामि परीति वसै घरि आइ ॥ जे सउ वर्हआ जीवन खानु ॥ खसम पछानै सो दिनु परवानु ॥2॥ दरसनि देखिऐ दया न होइ ॥ लए दित्ते विनु रहै न कोइ ॥ राजा न्याउ करे हथि होइ ॥ कहै खुदाय न मानै कोइ ॥3॥ मानस मूरति नानकु नामु ॥ करनी कुता दरि फुरमानु ॥ गुर परसादि जानै मेहमानु ॥ ता किछु दरगह पावै मानु ॥4॥4॥

—◈—

"वड्डे वड्डे समुन्दरां विच्च वी टापू वी बरकरार रहन्दे ने"- गुरू जी ने अबदुल रहमान दा हंकार भन्या

करतारपुर तों 22 कि. मी. दक्खन पासे ध्यानपुर-कोटली दे लागे है पिंड डाले चक्क (नकशा सूचक : 31.896885, 75.077377) है। इथे पीर अबदुल रहमान ने चिरोकना डेरा जमायआ होया सी। पीर जी दा मेल पहलां इक वेरां गुरू साहब नाल पसरूर विखे वी हो चुक्का सी। (इथे यादगारी गुरदुआरा वी हुन्दा सी। वेखो सफा 373)

इह उहनां दिनां दी गल है (1535-36 ई जदों गुरू साहब करतारपुर विखे निवास करदे सन।

इक्क दिन पीर अबदुल रहमान दी मजलस विच्च ही किसे मुरीद ने केहा कि पीर जी तुहानूं तां कोयी पुच्छदा वी नही। तुहाडे गवांढ विच्च ही, पक्खोक्यां लागे, सारी लोकायी तां हिन्दू दरवेश बाबे नानक दे ढुक रही है ।

इस ते पीर ने हंकार विच्च आ के केहा, "हाहो! उस कराड़ (बाणीए) ने पाय कु घ्यो इकट्ठा कर ही ल्या वा। मौका आउन ते इओ पी लवांगे जिवे सबजी ते निम्बू निचोड़ के फोग परां सुट्ट दईदा वा।"**

जानी जान गुरू ने इक दिन दो कु सेर घ्यो ल्या ते भायी अजिते रंधावे नूं नाल लै के डाले चक्क वल रवाना हो गए। डाले चक्क जा, गुरू साहब पिंड दे बाहरवार जा बैठे। गुरू साहब ने अजिते नूं पिंड पीर वल भाव डाले चक्क भेज्या कि जायो जा के पीर नूं साडी सलाम कहो।

अजित्ता जा पीर नूं डाले चक्क मिल्या अते दस्स्या कि पीर जी बाबा नानक तुहानूं दुआ सलाम कहन्दा है ते पिंडों बाहरवार बैठा है, तुहानूं मिलन आया है।

पीर नूं इह सुन के चाय चड़्ह गया।क्युकि उदों तक बाबे नानक नूं सारी दुनिया मन्न चुक्की सी कि बाबा रब्ब दा रूप है।

पीर खुद्द बाबे नूं लैन गया।

बाबे कोल पहुंच दुआ सलाम कीती अते जिथे बन्ने ते बाबा बैठ्या सी उथे ही दोनों बह गए। गुरू साहब बहुत प्यार सतिकार नाल पीर नूं मिले।

अबदुल रहमान गुरू जी नूं डाले चक्क आपने हुजरे ते लै गया । कहन लग्गा मेरे धन्न भाग बाबा नानक जी पधारे ने।

गुफतगू शुरू होई। इक दूसरे दी राजी बाजी पुच्छी। मुसकराउदे होए पीर ने पुच्छ्या "बाबा जी आह कुज्जा क्यो चुक्की फिरदे हो?" इह सवाल नही सी, ताना सी। क्युकि साधू फकीरां च मन्नत है कि 'पल्ले रिजक नां बन्नदे पंछी ते दरवेश' । पीर नूं लग्गा सी कि बाबा नानक नूं किसे ने घ्यो भेट कीता है ते बाबा उह घ्यो वाली मघ्घी चुक्की फिरन डेहा है।

गुरू साहब ने बड़ी हलीमी नाल केहा "नही पीर जी, इह घ्यो तुहाडे वासते लै के आया हां। लंमे समे तों पली पली करके जोड़्या है। तुसी इहनूं इवे छक्क जायो जिवे सलूने उत्ते निम्बू निचोड़ लईदा है।"्य

गुरू साहब ने घ्यो दा कुज्जा पीर दे अग्गे रक्ख दित्ता।

इह सुन के पीर दा आपना पाला कम्ब उठ्या अते उहनूं आपनी कही हंकार वाली गल याद आ गई। पीर पाणीयो पानी हो ग्या। कोयी गल नां आओड़े। शरमिन्दे होए पीर ने कुज्जा मोड़दे होए केहा "नही, नही! बाबा जी इह तुहाडा घ्यो तुहानूं ही मुबारिक। उह तां ऐवे हासे मखौल विच चंचल मुरीद नूं कह दिता सी। तुहाडा घ्यो तां जुगां जुगां तक अटल्ल है।" कहन्द्यां बड़ी हलीमी नाल कुजा मोड़ दित्ता।

गुरू साहब ने केहा "एहो जेहे हंकार वाले बोल तुहाडे वरगे दरवेशां नूं कदों सोभदे ने।मियां जी वेखो नां वड्डे समुन्दरां विच्च वी किते किते छोटे छोटे टापू वी बचे रहन्दे ने।"

पीर लाजवाब सी।

इह पीरां दियां आपसी रमजां सन। जिन्नां दा मतलब सी: पहलां जेहड़ी पीर ने फड़ मारी सी कि सारा घ्यो पी लवांगे, इसदा मतलब कि नानक ने कुझ लोक जोड़ लए ने उह बाबे दे जान तों बाद सभ नूं इसलाम विच ज़ज़ब कर ल्या जावेगा। मतलब बाबे दे चलाने तों बाद किसे ने नही बाबे दे फिरके दा नां लैणा।

इलाके का नकशा दरसाउदा करतारपुर, डेरा बाबा नानक,डाले चक्क,कठियाला

गुरू साहब ने जो जवाब दिता उहदा मतलब कि जिवें समुन्दर विच्च टापू

ਪੈੜ ਸਫਾ

सोढी 2-476,

सोढी 2-514 ने करतारपुर तों जो दूरी दिती है (कोस पंज सत्त) उह कलानौर ते ही सही बैठदी है। फिर कलानौर दे इलाके विच तुली गोत दे खत्तरियां दा बहुमत हुन्दा सी। नेड़े ही रसते विच 7 कि. मी ते पिंड भगठाना तुल्लियां है। जिथे पुरातन थेह वी है। अज्ज पिंड विच खतरी नही बचे। सभ शहरां च वस्स चुक्के हन।

सोढी 2-552, व सोढी 2-543, सोढी 2-550, सोढी 2- 558,

सोढी 2- 569, * सोढी 2- 575, ** सोढी 2- 590, सोढी 2-594

य य सोढी 2-572, ने इस सलोक दी व्याख्या च इसनूं भरावां दा आपसी लड़ायी झगड़ा दस्स्या है। सोढी नूं लगदा है कि इक भरा ने दूसरे दे पैसे मार लए हन। पर जे गौर नाल वेखो तां पता लगदा है कि गल कुझ होर है, क्युकि शबद विच साफ आया है, "दुनिया कारनि दीनु गवायआ ॥" जिस दा मतलब है कि किसे ने आपना नक्क रक्खन जां लोक लाज खातर कोयी पाप/गुनाह कीता है। खून दे रिशते दी वी प्रवाह नही कीती। अजेहा गुनाह जिस विच रिशते नूं वी ताड़ ताड़ कीता ते रब्ब दी दरगाह विच वी कसूरवार ठहरायआ जाएगा। अजेहा गुनाह पंजाब दे जट्ट गुपत प्रेम सबंधां (चोरी यारी) दे नंगा होन ते ही करदे हन। कदी नजायज सबंध करके घरवाली वी मार दित्ती जांदी है। पर इथे गुरू साहब खून दे रिशते दी गल कर रहे हन जो सिरफ धी भैन ही हो सकदी है।

ਪਿੰਡ ਡਾਲੇਚਕ੍ਕ ਦਾ ਗੁਰੂ ਦੀ ਆਮਦ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਬ। ਹੇਠਾਂ ਪੀਰ ਅਬਦੁਲ ਰਹਮਾਨ ਦੀ ਮਜਾਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਬੋਹੜ ਦਾ ਪੁਰਾਤਨ ਰੁਕ੍ਖ।

ਬਰਕਰਾਰ ਰਹਨ੍ਦੇ ਹਨ ਏਸੇ ਤਰਾਂ ਸਿਕ੍ਖੀ ਦੇ ਟਾਪੂ ਵੀ ਇਸਲਾਮ ਜਾਂ ਹਿਨ੍ਦੂਧਰਮ ਦੇ ਮਹਾਂ ਸਾਗਰਾਂ ਵਿਚ੍ਚ ਮੌਜੂਦ ਰਹਣਗੇ। ਇਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਹੀ ਹਿਲਾ ਸਕੇਗਾ।

ਲਗ ਪਗ ਹਫਤਾ ਭਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਅਬਦੁਲ ਰਹਮਾਨ ਕੋਲ ਹੀ ਰਹੇ। ਬੜੇ ਕੌਤਕ ਕੀਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਨੇ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸਾਹਮਨੇ ਪੀਰ ਆਪਨੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਖਾਲੀ ਹੋਯਾ ਮਹਸੂਸ ਕਰ ਰੇਹਾ ਸੀ। ਪੀਰ ਆਖਿਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਅਗ੍ਗੇ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਵਿਛ ਗਯਾ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਨੇ ਕੇਹਾ ਕਿ ਨਹੀ ਤੁਸੀ ਇਸਲਾਮ ਵਿਚ ਹੀ ਸੋਭਦੇ ਹੋ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਕਿਸੇ ਦਾ ਧਰਮ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀ ਸਨ ਕਰਦੇ।

ਮਿਯਾਂ ਮਿਟ੍ਠੇ ਦਾ ਕਠ੍ਯਾਲਾ ਨਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ੍ਚ ਵੀ ਪੀਰ ਅਬਦੁਲ ਰਹਮਾਨ ਦਾ ਟਿਕਾਨਾ ਹੁਨ੍ਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਪਿੰਡ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ - ਫਤਹਗੜ੍ਹ ਚੂੜਿਯਾਂ ਸੜ੍ਕ ਅਡ੍ਡਾ ਰਾਮਾ ਤਲਵਂਡੀ ਤੋਂ ਕਿਲੋ ਮੀਟਰ ਲਹਨ੍ਦੇ ਪਾਸੇ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਜਦੋਂ ਡਾਲੇ ਚਕ੍ਕ ਤੋਂ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਨੂੰ ਪਰਤੇ ਤਾਂ ਪੀਰ ਕਠ੍ਯਾਲੇ ਆ ਗਯਾ। ਡਾਲੇ ਚਕ੍ਕ ਤੋਂ ਕਠ੍ਯਾਲਾ 13 ਕਿ. ਮੀ. ਲਹਨ੍ਦੇ ਵਿਚ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਤੋਂ ਡਾਲੇ ਚਕ੍ਕ ਦਕ੍ਖਨ ਵਿਚ 22 ਕਿ. ਮੀ. ਹੈ।

ਏਸੇ ਪੀਰ ਦਾ ਚੇਲਾ 'ਮਿਟ੍ਠਾ' ਨਾਂ ਦਾ ਸ੍ਯਾਲ ਖਤ੍ਤਰੀ (ਦੇਹਾਂਤ 1601 ਈ ਹੋਯਾ ਹੈ।) ਪੀਰ ਅਬਦੁਲ ਰਹਮਾਨ ਜਦੋਂ ਆਪਨੇ ਡੇਰੇ ਪਹੁਂਚ੍ਯਾ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਰਂਗ ਢਂਗ ਕੁਝ ਵਕ੍ਖਰਾ ਹੀ ਸੀ। ਚੇਲਾ ਪੀਰ ਨੂੰ ਵਕ੍ਖਰੇ ਅਨ੍ਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਵੇਖ ਕੇ ਬੋਲ ਉਠ੍ਯਾ, "ਪੀਰ ਜੀ ਕੀ ਗਲ ਹੈ ਅਜ੍ਜ ਬੜੇ ਰਂਗ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹੋ?" ਪੀਰ ਨੇ ਦਸ੍ਯਾ ਕਿ 'ਮੈਨੂੰ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦੀ ਸਂਗਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ੍ਯਾ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਖੁਦ੍ ਹੀ ਚਲ ਕੇ ਡਾਲੇ ਚਕ੍ਕ ਆ ਗਏ ਸਨ।'

ਪੀਰ ਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਦੀ ਏਨੀ ਉਸਤਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਚੇਲੇ ਦਾ ਮਨ੍ਨ ਵੀ ਕਰ ਆਯਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਾਂ। ਉਹ ਵੀ ਇਕ ਦਿਨ ਕਠ੍ਯਾਲੇ ਤੋਂ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਬ ਚਲਾ ਗਯਾ।

ਜਦੋਂ ਮਿਯਾਂ ਮਿਟ੍ਠਾ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਂਗਤ ਕਰ ਰੇਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਇਕ ਮੌਕੇ ਕੀਰਤਨਿਯਾਂ ਨੇ ਸ਼ਬਦ ਲਾਯਆ: ਸਿਰੀਰਾਗੁ ਮਹਲਾ 1 ॥ ਕੋਟਿ ਕੋਟੀ ਮੇਰੀ ਆਰਜਾ ਪਵਨੁ ਪਿਯਨੁ ਅਪ੍ਯਾਉ ॥ ਚਨ੍ਦੁ ਸੂਰਜੁ ਦੁਇ ਗੁਫੈ ਨ ਦੇਖਾ ਸੁਪਨੈ ਸਉਨ ਨ ਥਾਉ ॥ ਭੀ ਤੇਰੀ ਕੀਮਤਿ ਨਾ ਪਵੈ ਹਉ ਕੇਵਡੁ ਆਖਾ ਨਾਉ ॥ (ਪੂਰਾ ਸ਼ਬਦ ਸਫਾ 59 ਤੇ ਵੇਖੋ)

ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਕਸਰ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਗਾਯਆ ਜਾਂਦਾ ਹੁਨ੍ਦਾ ਸੀ ਤੇ ਸਾਰੀ ਸਂਗਤ ਝੂਮ ਉਠ੍ਯਾ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਮਿਯਾਂ ਮਿਟ੍ਠਾ ਹੈਰਾਨ ਸੀ ਕਿ ਕਿਵੇ ਸਿਕ੍ਖ ਸਂਗਤਾਂ ਰਂਗ ਵਿਚ ਆ ਗਈਆਂ ਸਨ।

ਪਰ ਜਿਵੇ ਮਿਟ੍ਠੇ ਨੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਗਲੇ ਬੋਲ ਸੁਣੇ, " ਪਂਖੀ ਹੋਇ ਕੈ ਜੇ ਭਵਾ ਸੈ ਅਸਮਾਨੀ ਜਾਉ ॥" ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਗੁਸ੍ਸਾ ਆ ਗਯਾ ਕਿ 'ਸਿਕ੍ਖ ਇਹ ਕੀ ਕੁਫਰ ਬੋਲ ਰਹੇ ਨੇ, ਸੌ ਅਸਮਾਨੀ ਜਾਨ ਦਾ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਭ ਦੁਨਿਯਾਂ ਜਾਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸਮਾਨ ਸਿਰਫ 7 ਨੇ ਤੇ ਪਤਾਲ ਵੀ 7 ਨੇ।'

ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਦ ਮਿਟ੍ਠੇ ਨੇ ਸਂਗਤ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਮੋਹਤਬਰ ਸਿਕ੍ਖ ਨਾਲ ਗਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਤੁਸੀ ਆਹ ਕੀ ਗਾ ਰਹੇ ਸੋ 100 ਅਸਮਾਨਾਂ ਵਾਲੀ ਗਲ। ਸਿਕ੍ਖ ਨੇ ਮਿਟ੍ਠੇ ਨੂੰ ਸਮਝਾਯਆ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਦਾ ਮਨ੍ਨਨਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਅਥਾਹ ਅਤੇ ਅਨਂਤ ਹੈ, ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ

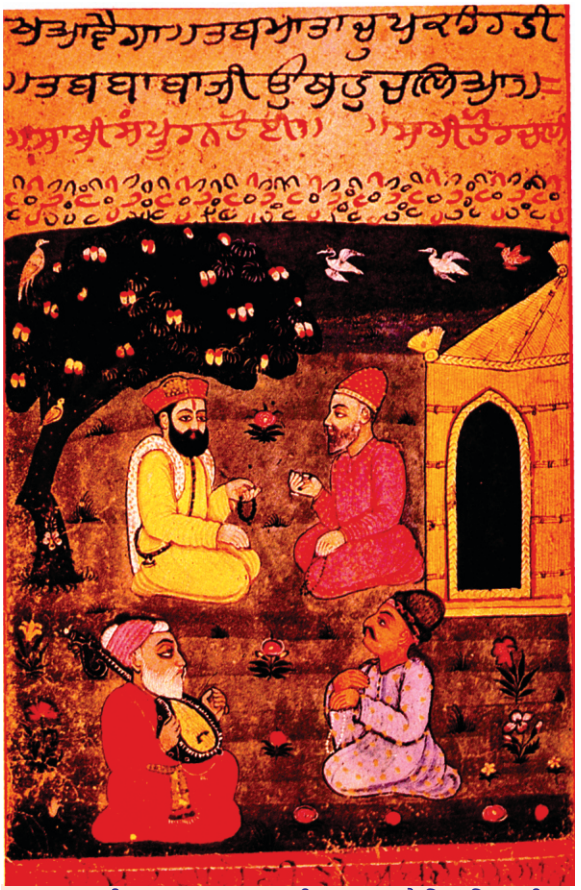

ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ, ਪੀਰ ਅਬਦੁਲ ਰਹਮਾਨ, ਭਾਯੀ ਮਰਦਾਨਾ ਅਤੇ ਮਿਯਾਂ ਮਿਟ੍ਠਾ। ਬੀ:40 ਤਸਵੀਰ। ਇਤਹਾਸਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਤਸਵੀਰ ਵਿਚ ਗਲਤੀ ਹੈ। ਕ੍ਯੁਕਿ ਪੀਰ ਜੀ ਨਾਲ ਡਾਲੇ ਚਕ੍ਕ ਮਿਲਾਪ ਭਾਯੀ ਮਰਦਾਨੇ ਦੇ ਚਲਾਨੇ ਤੋਂ ਬਾਦ ਹੁਨ੍ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਖੀ ਵੇਲੇ ਅਜਿਤ੍ਤਾ ਰਂਧਾਵਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਨਾਲ ਸੀ।

ਅਸਮਾਨ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਪਾਤਾਲ ਨੇ। ਮਿਠ੍ਠਾ ਕਹਨ ਲਗ੍ਗਾ ਕਿ ਦੁਨਿਯਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਫਲਸਫੇ ਮਨ੍ਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸਮਾਨ 7 ਹਨ ਫਿਰ ਤੁਸੀ ਇਹ ਕੁਫਰ ਕ੍ਯੋ ਤੋਲਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਤੇ ਮਿਠ੍ਠੇ ਅਤੇ ਗੁਰਸਿਕ੍ਖ ਵਿਚ ਕੁਝ ਕਹਾ ਸੁਨੀ ਹੋ ਗਈ। ਮਿਠ੍ਠਾ ਮੂਂਹ ਲਵੇਟ ਕੇ ਕਠ੍ਯਾਲੇ ਪਰਤ ਆਯਾ।

ਆ ਕੇ ਆਪਨੇ ਪੀਰ ਅਗ੍ਗੇ ਸ਼ਕਾਯਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜਿਥੇ ਤੁਸੀ ਮੈਨੂਂ ਭੇਜ੍ਯਾ ਉਹ ਤਾਂ ਝੂਠੇ ਲੋਕ ਨੇ।ਸਾਰੀ ਗਲ ਦਸ੍ਸੀ। ਇਸ ਤੇ ਪੀਰ ਅਬਦੁਲ ਰਹਮਾਨ ਨੇ ਮਿਠ੍ਠੇ ਨੂਂ ਸਮਝਾਯਆ ਕਿ 'ਮਿਠ੍ਠਾ ਜੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਪਹੁਂਚ 7 ਅਸਮਾਨਾਂ ਤਕ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ 7 ਦਸ੍ਸੇ ਨੇ ਜੇ ਕੋਯੀ ਸੈਂਕੜੇ ਜਾਂ ਬੇਅਂਤ ਅਸਮਾਨਾਂ ਤਕ ਪਹੁਂਚ ਸਕ੍ਯਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਬੇਅਂਤ ਦਸ੍ਸੇ ਨੇ।ਸੋ ਇਸ ਗਲ ਵਿਚ ਕੋਯੀ ਝੂਠਾ ਜਾ ਸਚ੍ਚਾ ਨਹੀ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਨੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਅਨਂਤ ਪਾਯੀ ਹੈ।'

ਪੀਰ ਨੇ ਮਿਠ੍ਠੇ ਨੂਂ ਕੇਹਾ ਕਿ ਤੂਂ ਗੁਨਾਹ ਕਰ ਆਯਾ ਹੈ ਜੇਹੜਾ ਉਥੇ ਸਿਕ੍ਖ ਨਾਲ ਝਗੜ੍ ਕੇ ਆਯਾ ਹੈਂ। ਤੈਨੂਂ ਨਹੀ ਅਹਸਾਸ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਖੁਦ੍ਦਾ ਦਾ ਰੂਪ ਨੇ। ਚਲ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਤੈਨੂਂ ਉਸ ਘਰ ਤੋਂ ਬਖਸ਼ਵਾ ਕੇ ਲ੍ਯਾਉਦਾ ਹਾਂ।

ਪੀਰ ਤੇ ਮਿਠ੍ਠਾ ਫਿਰ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਪਹੁਂਚੇ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਨੇ ਬੜੇ ਪ੍ਯਾਰ ਨਾਲ ਦੋਵਾਂ ਨੂਂ ਜੀ ਆਯਾ ਕੇਹਾ।

ਕਠ੍ਯਾਆਲਾ ਵਿਖੇ ਮਿਯਾਂ ਮਿਠ੍ਠੇ ਦੀ ਕਬਰ ਅਤੇ ਨਾਲ ਲਗ੍ਗੀ ਕਬਰ ਤਖਤੀ ਜਿਸ ਤੇ ਲਿਖ੍ਯਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੁਧ ਮਟ੍ਠੀ ਖਾਂ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ ਹਿਨ੍ਦਸੇ ਆਬਜਾਦ ਦੇ ਨਿਯਮ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਨ੍ 1601 ਈ ਵਿਚ ਹੋਯਾ । (ਫਾਰਸੀ ਲੇਖ ਦਾ ਤਰਜਮਾ ਕੀਤਾ ਮਿਰਜਾ ਸਫਦਰ ਬੇਗ ਨੇ) (ਨੋਟ -ਪਤਾ ਲਗ੍ਗਾ ਹੈ ਇਹ ਕਬਰ ਤਖਤੀ ਪੁਰਾਤ੍ਨਤਾ ਦੇ ਤਸਕਰ ਇਥੋਂ ਚੁਕ੍ਕ ਲਿਜਾ ਚੁਕ੍ਕੇ ਹਨ। ਜੁਦੋਂ 550 ਗੁਰਪੁਰਬ ਮਨਾਯਆ ਜਾ ਰੇਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਪਿਂਡਾਂ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜਮਾਂ ਦੇ ਭੇਸ ਵਿਚ ਇਹ ਤਸਕਰ ਫਿਰੇ। ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਸਰਪਂਚਾਂ ਨੂਂ ਭਰੋਸੇ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਪੁਰਾਣਿਯਾਂ ਸ਼ੈਆਂ ਚੁਕ੍ਕ ਲੈ ਗਏ। ਇਹ ਕਹ ਕੇ ਕਿ ਇਨਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਨੁਮਾਯਸ਼ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ ਵਿਖੇ ਲਗਨੀ ਹੈ। ਇਹ ਲੋਕ ਪੁਰਾਣਿਯਾਂ ਫਿਰ ਮੋਟੀ ਕੀਮਤ ਤੇ ਵੇਚ ਦਿਨ੍ਦੇ ਹਨ ਜੋ ਬਾਹਰ ਦੇਸੀ ਪਹੁਂਚ ਜਾਂਦਿਯਾਂ ਹਨ। ਕ੍ਯੁਕਿ ਪਚ੍ਛਮੀ ਮੁਲ੍ਕਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਇਤਹਾਸ ਦੇ ਕਦਰਦਾਨ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਨੂਂ ਚਾਹੀਦਾ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਵੇ।

ਮਿਯਾਂ ਮਿਠ੍ਠੇ ਦਾ ਕਠ੍ਯਾਲਾ। ਸਜ੍ਜੇ ਪਾਸੇ ਨਿਮਾਨਾ ਜੇਹਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜਿਤ੍ਯੇ ਯਾਦਗਾਰੀ ਮਂਜੀ ਸਾਹਬ (ਥੜ੍ਹਾ) ਮੌਜੂਦ ਹੈ। (ਖਬ੍ਬੇ) ਕਾਰਸੇਵਾ ਬਾਬੇ ਨੇ ਜਿਦ੍ਦ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਉਸਾਰ੍ਯਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਥਾਨ। ਸਜ੍ਜੇ ਉਹ ਬੋਹਡ਼੍ ਜਿਸ ਨੂਂ ਵਢ੍ਢਨ ਲਈ ਕਾਰਸੇਵਾ ਬਾਬਾ ਜਿਦ੍ ਕਰ ਰੇਹਾ ਸੀ। (ਵੇਖੋ ਪੈਡ਼੍ ਸਫਾ।) ਇਸ ਪਿਂਡ ਦੇ ਲੋਕ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਦੇ ਪਾਤਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂਂ ਪੁਰਾਤਤ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਸਿਕ੍ਖੀ ਦਾ ਕਾਰਸੇਵਾ ਸਿਧਾਂਤ ਬਿਲਕੁਲ ਨਿਵੇਕਲਾ, ਪਵਿਤ੍ਰ ਅਤੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਹੈ ਪਰ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਅਜ੍ਜ ਕਾਰਸੇਵਾ ਨੂਂ ਕੁਝ ਗੁਰਬਾਨੀ ਨਿਤਨੇਮ ਤੋਂ ਸਕ੍ਖਣੇ ਵਪਾਰੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਨਕਲੀ ਬਾਬ੍ਯਾਂ ਨੇ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲ੍ਯਾ ਹੈ। ਜੋ ਸਾਡਿਯਾਂ ਇਤਹਾਸਿਕ ਯਾਦਗਾਰਾਂ ਮਿਟਾਯੀ ਜਾ ਰਹੇ ਨੇ। ਪਿਚ੍ਛੇ ਜੇਹੇ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਅਂਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਾ ਕਿਲਾ ਲੋਹ ਗਡ੍ਹ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿਤ੍ਤਾ ਹੈ। ਜਿਤ੍ਯੇ ਛੇਵੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਬੇਰੀ ਦੀ ਤੋਪ ਬਨਾ ਕੇ ਚਲਾ ਦਿਤ੍ਤੀ ਸੀ।

ਗਲ ਬਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਯੀ ਤਾਂ ਪੀਰ ਨੇ ਆਉਨ ਦਾ ਮਕਸਦ ਦਸ੍ਸ੍ਯਾ। ਪਰ ਮਿਠ੍ਠੇ ਨੇ ਫਿਰ ਤਿਕ੍ਖੇ ਸਵਾਲ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤ੍ਤੇ। ਇਸ ਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਦੇ ਮੂਂਹੋ ਮਿਠ੍ਠੇ ਲਈ ਕੁਝ ਸਖਤ ਬਚਨ ਨਿਕਲ ਗਏ। ਪੀਰ ਤੜ੍ਫ ਉਠ੍ਯਾ। ਉਸ ਨੇ ਮਿਠ੍ਠੇ ਨੂਂ ਸਮਝਾਯਆ ਕਿ ਕੀ ਕਰ ਰੇਹਾ ਤੂਂ ਮੈਂ ਤੈਨੂਂ ਬਖਸ਼ਾਉਨ ਵਾਸਤੇ ਲ੍ਯਾਦਾ ਤੂਂ ਹੋਰ ਗੁਸਤਾਖੀ ਕਰੀ ਜਾ ਰੇਹੈ?

ਇਸ ਤੇ ਪੀਰ ਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਨੂਂ ਅਰਜੋਯੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਮਿਠ੍ਠਾ ਬਹੁਤ ਜਗ੍ਯਾਸੂ ਕਿਸਮ ਦਾ ਮੁਰੀਦ ਹੈ ਇਹਨੂਂ ਬਖਸ਼ ਦ੍ਯੋ। ਇਸ ਤੇ ਮਿਠ੍ਠਾ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਤੇ ਢਹ ਪ੍ਯਾ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਨੇ ਥਾਪੀ ਦਿਤ੍ਤੀ। ਮਿਠ੍ਠਾ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਦਾਯਰੇ ਵਿਚ ਰਹ ਕੇ ਹੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਪ੍ਰਚਾਰਦਾ ਰੇਹਾ।

ਮਿਠ੍ਠੇ ਦੀ ਕਬਰ ਏਸੇ ਪਿਂਡ (ਮਿਯਾਂ ਮਿਠ੍ਠੇ ਦੇ ਕਠ੍ਯਾਲੇ) ਵਿਚ ਹੀ ਹੈ। ਕਬਰ ਤੇ ਲਗ੍ਗੀ ਤਖਤੀ ਮੁਤਾਬਿਕ ਮਿਯਾਂ ਮਿਠ੍ਠੇ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ 1601 ਈ ਵਿਚ ਹੋਯਾ।

ਪੈਂਡਾ ਮਲਾ

◉ ਬੀ:40- 135, ਬੀ:40- 57,

ਮਿਯਾਂ ਮਿਠ੍ਠੇ ਦਾ ਕਠ੍ਯਾਲਾ ਨਾਂ ਦੇ ਪਿਂਡ ਵਿਚ ਅਜ੍ਜ ਵੀ ਮਿਯਾਂ ਜੀ ਦਾ ਹੁਜਰਾ ਨੌ ਬਰ ਨੌ ਅਤੇ ਚਂਗੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਸਾਂਭ੍ਯਾ ਪ੍ਯਾ ਹੈ। ਇਸ ਥਾਂ ਦਾ ਸੇਵਾਦਾਰ (ਮਜੌਰ) ਗੁਰਵਿਨ੍ਦਰ ਸਿਂਘ ਨਾਂ ਦਾ ਸਿਕ੍ਖ ਹੈ।ਗੁਰਵਿਨ੍ਦਰ ਦਾ ਕਹਨਾ ਹੈ ਕਿ ਅਬਦੁਲ ਰਹਮਾਨ ਅਤੇ ਮਿਯਾਂ ਮਿਠ੍ਠਾ ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਚੇਲਾ ਸਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਭਾਯੀ ਕਾਨ ਸਿਂਘ ਜੇਹੇ ਲਿਖਾਰਿਯਾਂ ਨੂਂ ਟਪਲਾ ਲਗ੍ਗਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਨੂਂ ਇਕ੍ਕ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਿਖ ਦਿਤ੍ਤਾ ਕਿ ਅਬਦੁਲ ਰਹਮਾਨ ਮਿਠ੍ਠਨ ਕੋਟ ਦੇ ਰਹਨ ਵਾਲੇ ਸਨ।ਅਖੇ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਨਾਂ ਨੂਂ ਮਿਯਾਂ ਮਿਠ੍ਠਾ ਕੇਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਗੁਰਵਿਨ੍ਦਰ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿਯਾ ਮਿਠ੍ਠਾ ਮੂਲ ਵਿਚ ਪਸਰੂਰ ਸ਼ਹਰ ਦੇ ਰਹਨ ਵਾਲੇ ਸ੍ਯਾਲ ਖਤ੍ਤਰੀ ਸਨ। ਇਹ ਅਰਬ ਦੇਸਾਂ ਤੋਂ ਖਜੂਰਾਂ ਲ੍ਯਾਉਦੇ ਸਨ ਭਾਵ ਸੌਦਾਗਰ ਸਨ। ਇਕ ਵੇਰਾਂ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਯਾਰਾ ਊਠ ਢਿਡ੍ਡੂ ਵਿਚ ਪੀਡ਼੍ ਪੈਨ ਕਾਰਨ ਮਰ ਗਯਾ। ਜਿਸ ਦੇ ਵੈਰਾਗ ਵਿਚ ਇਹ ਬਹੁਤ ਦੁਕ੍ਖੀ ਹੋਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਫਿਰ ਪੀਰ ਅਬਦੁਲ ਰਹਮਾਨ ਨੇ ਇਨਾਂ ਨੂਂ ਗ੍ਯਾਨ ਦਿਤਾ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਫਿਰ ਇਹ ਦੁਨ੍ਯਾਵੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਛਡ੍ਡੂ ਕੇ ਪਕ੍ਕਾ ਪੀਰ ਦਾ ਮੁਰੀਦ ਹੀ ਬਣ ਗਯਾ ਅਤੇ ਇਸਲਾਮ ਕਬੂਲ ਲ੍ਯਾ।ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੁਦ੍ ਵ੍ਯਾਹ ਨਹੀ ਸੀ ਕਰਵਾਯਆ। ਗੁਰਵਿਨ੍ਦਰ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਤਿਨ੍ ਭੈਨ ਭਰਾ ਸਨ । ਸ੍ਯਾਲ ਖਤ੍ਤਰੀ ਅਜ੍ਜ ਵੀ ਮਿਯਾਂ ਮਿਠ੍ਠਾ ਨੂਂ ਆਪਨਾ ਜਠੇਰਾ ਕਰਕੇ ਪੂਜਦੇ ਹਨ।

■ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਪੀਰ ਬਾਬਾ ਮਿਠ੍ਠਾ ਦੇ ਤਕੀਏ ਦੇ ਉਤ੍ਤਰ ਵਿਚ 500 ਗਜ੍ਜ ਦੂਰ ਖਜੂਰਾਂ ਦੇ ਬਾਗ ਵਿਚ ਬਿਰਾਜੇ ਸਨ।ਜਿਥੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਬ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਬੈਠੇ ਉਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੋਸ਼ਟਿ ਸਥਾਨ ਥੜ੍ਹਾ ਸਾਹਬ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇਥੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਕ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਬ ਬਣਾਯਆ ਗਯਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਕਹਾਨੀ ਵੀ ਦਸ੍ਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਮਤ ਤੋਂ ਸਕ੍ਖਣੇ ਕਾਰਸੇਵਾ ਵਾਲੇ ਬਾਬੇ ਕਿਵੇ ਇਤਹਾਸਿਕ ਨਿਸ਼ਾਨਿਯਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀ ਕਰਦੇ।

ਹੋਯਾ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰਾਂ ਕਿ ਬਾਬੇ ਨੇ ਪਿਂਡ ਨਿਵਾਸਿਯਾਂ ਕੋਲੋਂ ਮਂਜੀ ਸਾਹਬ ਤੇ ਸੁਨ੍ਦਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਬ ਬਣਾਉਨ ਵਾਸਤੇ ਆਗ੍ਯਾ ਲੈ ਲਈ।ਜਿਵੇ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਯੀ ਬਾਬੇ ਦੀ ਸਕੀਮ ਵਿਚ ਇਕ ਪੁਰਾਤਨ ਬੋਹਡ਼੍ ਦਾ ਰੁਕ੍ਖ ਆਡ਼੍ੇ ਆ ਗਯਾ। ਬਾਬਾ ਜਿਵੇ ਬੋਹਡ਼੍ ਤੇ ਕੁਹਾਡ਼੍ਾ ਚਲਾਉਨ ਲਗ੍ਗਾ ਪਿਂਡ ਵਾਲ੍ਯਾਂ ਨੂਂ ਪਤਾ ਲਗ੍ ਗਯਾ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬੋਹਡ਼੍ ਵਢ੍ਢਨ ਤੋਂ ਬਾਬੇ ਨੂਂ ਮਨਾ ਕਰ ਦਿਤ੍ਤਾ। ਬਾਬੇ ਨੇ ਜਿਦ੍ ਕਰ ਲਈ ਤੇ ਕੇਹਾ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਬੋਹਡ਼੍ ਵਢ੍ਢੇ ਉਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਬ ਤਾਮੀਰ ਨਹੀ ਕਰੇਗਾ। ਬਾਬਾ ਗੁਸ੍ਸਾ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਕਾਰਸੇਵਾ ਹੀ ਛਡ੍ਡੂ ਗਯਾ।

ਇਸ ਗਲ ਵਿਚ ਉਂਜ ਬਾਬੇ ਨੇ ਆਪਨੀ ਹੇਠੀ ਸਮਝੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਚਿਰ ਬਾਦ ਉਸੇ ਸਥਾਨ ਲਾਗੇ ਕਿਲਾ ਜਮੀਨ ਬਾਬੇ ਨੇ ਖਰੀਦੀ ਅਤੇ ਉਥੇ ਜਿਦ੍ਦ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਬ ਬਨਾ ਦਿਤ੍ਤਾ। ਸੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਇਥੇ ਦੋ ਅਸਥਾਨ ਬਣ ਗਏ ਹਨ।